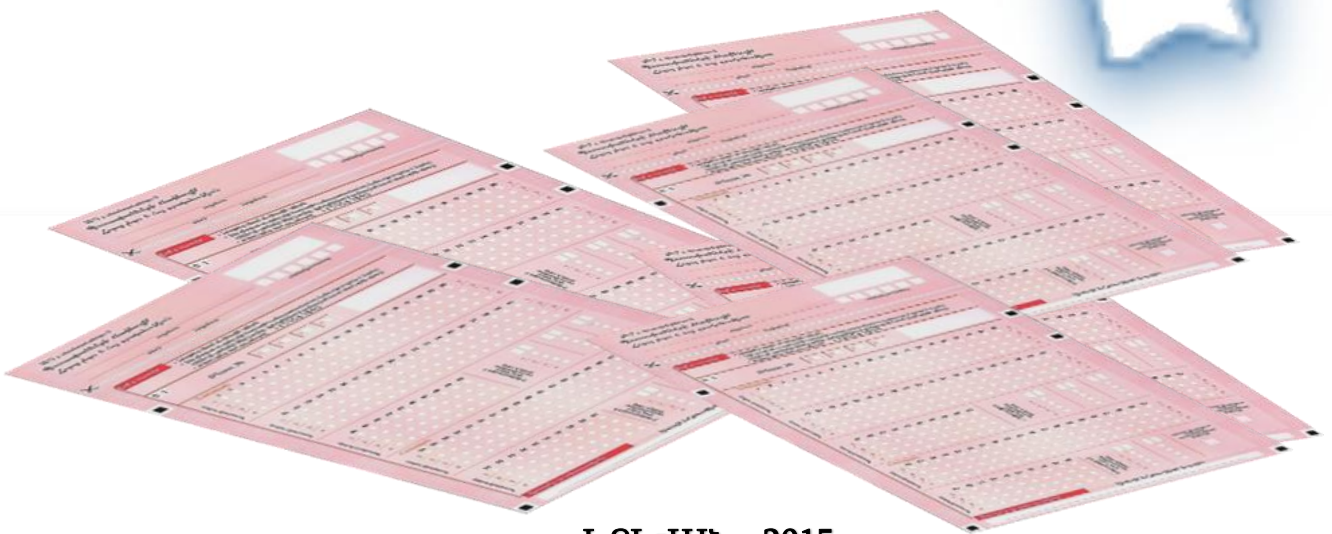

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԵՎ ԹԵՍԱՎՈՐՄԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

**2015 թ. ՊԵՏԱԿԱՆ ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ
ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ
ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ**

ԵՐԵՎԱՆ - 2015

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Նախաբան	2
1. Ընդհանուր տեղեկություններ	3
1.1 2015 թ. պետական միասնական քննությունների կազմակերպումը	3
1.2 2015 թ. պետական միասնական քննությունների ժամանակացույցը	4
1.3 2015 թ. պետական միասնական քննությունների լուսաբանումը և իրազեկումը	5
1.4 Դիմորդների մասնակցությունը 2015 թ. պետական միասնական քննություններին	6
1.5 2015 թ. և նախորդ տարիների պետական միասնական քննությունների մասնակիցների թվի համեմատությունը	7
2. Վիճակագրական տվյալներ 2015 թ. պետական միասնական և կենտրոնացված քննությունների ընդհանուր արդյունքների վերաբերյալ	9
2.1 Միասնական քննությունների ընդհանուր արդյունքները	10
2.2 Միասնական քննությունների անցկացման կարգի և արդյունքների բողոքարկումը	11
2.3. 2015 թ. և նախորդ տարիների միասնական քննությունների միջին միավորների համեմատությունը	12
2.4. 2015 թ. կենտրոնացված քննությունների ընդհանուր արդյունքները	13
3. 2015 թ. պետական միասնական քննությունների միջին միավորները ըստ խմբերի	15
3.1. Միջին միավորները ըստ մարզերի	15
3.2. Միջին միավորները ըստ բնակավայրերի տիպերի	20
3.3. Միջին միավորները ըստ հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների տեսակների	21
3.4. Միջին միավորները ըստ սեռերի	24
4. Թեստեր և թեստային առաջադրանքներ	26
4.1. Թեստերի կառուցվածքը և գնահատումը	26
4.2. 2015 թ. պետական միասնական քննությունների թեստերի բարդությունը և հուսալիությունը	28
5. Բուհերի ընդունելության մրցույթի կազմակերպումը	31
5.1 Ամենաշատ և ամենաքիչ պահանջարկ ունեցող մասնագիտությունները	33
Ամփոփում	39
Օգտագործված աղբյուրներ	40

Նախաբան

Սույն վերլուծությունը վերաբերում է 2015 թ. պետական միասնական և կենտրոնացված քննություններին: Վերլուծության մեջ ներառված չեն զուտ ներբուհական քննություններով ընդունելություն կազմակերպող բուհերին (օրինակ՝ Երևանի Կոմիտասի անվան պետական կոնսերվատորիա, Ֆիզիկական կուլտուրայի հայկական պետական ինստիտուտ, և այլն) վերաբերող տեղեկությունները: Պետական միասնական և կենտրոնացված քննությունների, ինչպես նաև բուհերի ընդունելության մրցույթին մասնակցող դիմորդների հաշվառման բազաներում ընդունելության ներբուհական քննություններ պահանջող մասնագիտություններին վերաբերող տվյալներ կան այն դեպքում, եթե տվյալ դիմորդը բուհի ընդունելության դիմում-հայտի մասնագիտությունների մասում նշել է զուտ ներբուհական քննություն պահանջող որևէ մասնագիտություն և իր նշած այլ մասնագիտությունների համար առնվազն 1 առարկայից հանձնել է միասնական քննություն:

Վերլուծությունը կատարվել է մի քանի ուղղություններով.

- Կատարվել է ընդհանուր արդյունքների վերլուծություն (ինչպես պետական միասնական, այնպես էլ կենտրոնացված քննությունների), համեմատություններ նախորդ տարիների պետական միասնական քննությունների արդյունքների հետ:
- Վերլուծության են ենթարկվել պետական միասնական քննությունների (այսուհետև՝ միասնական քննություններ) արդյունքներն ըստ խմբերի (ըստ մարզերի, ըստ բնակավայրերի տիպերի (քաղաք, գյուղ), ըստ հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների տեսակների, ըստ սեռերի):
- Ըստ թեստերի և թեստային առաջադրանքների կառուցվածքի և որակական բնութագրիչների հետազոտվել են առարկայական թեստերը և թեստային առաջադրանքները: Թեստերը բարելավելու նպատակով վերլուծության այդ մասը տրամադրվել է առարկայական մասնագետներին:
- Ներկայացվել են 2015 թ. ամենապահանջված և ամենաքիչ պահանջված մասնագիտությունները:

1. Ընդհանուր տեղեկություններ

1.1 2015 թ. պետական միասնական քննությունների կազմակերպումը

Գնահատման և թեստավորման կենտրոնում (այսուհետև՝ ԳԹԿ) քննությունների դիմում-հայտերի ընդունումն սկսվում է տվյալ տարվա փետրվարի 1-ից և ավարտվում մարտի 15-ին (համաձայն «ՀՀ պետական և ոչ պետական բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների ընդունելության կարգի»): Մուտքագրված տվյալների համապատասխանությունը հաստատելու, ճշգրտում, փոփոխություն կատարելու և քննության մասնակիցների ցուցակը վերահաստատելու նպատակով ԳԹԿ-ից դպրոցներ ուղարկված տվյալները և նոր դիմում-հայտերը մինչև ապրիլի 15-ը ուղարկվում են ԳԹԿ: Բուհերում դիմորդների հայտագրումը կատարվում է տվյալ տարվա մայիսի 5-ից մինչև հունիսի 1-ը: Դիմորդները կենտրոնացված և ներբուհական քննություններին, ինչպես նաև մասնագիտությունների մրցույթին մասնակցելու համար ընդունելության դիմում-հայտը և փաստաթղթերը հանձնում են այն բուհում, որի մասնագիտությունն ընդունելության դիմում-հայտում հայտագրել են առաջինը: ՀՀ երկքաղաքացիների և օտարերկրացիների, օտարերկրյա պետությունների ուսումնական հաստատությունները տվյալ ուսումնական տարում ավարտած ՀՀ քաղաքացիների, նույն տարվա գարնանային գորակոչից գորացրված կամ մինչև հուլիսի 31-ը գորացրվող դիմորդների, նախնական և միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների տվյալ տարվա շրջանավարտների փաստաթղթերն ընդունվում են հունիսի 25-ից մինչև հուլիսի 2-ը:

Միասնական քննությունները կազմակերպվում և անցկացվում են միասնական քննական կենտրոններում, որոնց ցանկը մինչև տվյալ տարվա մայիսի 1-ը հաստատում է ԳԹԿ-ի տնօրենը:

2015 թ. հունիսի 2-23-ը և հուլիսի 2-8-ը ՀՀ տարածքում տեղաբաշխված 34 և ԼՂՀ 4 քննական կենտրոններում միասնական քննություններ են անցկացվել «Հայոց լեզու և հայ գրականություն», «Մաթեմատիկա», «Ռուսաց լեզու», «Օտար լեզու» (անգլերեն, գերմաներեն, ֆրանսերեն, ռուսերեն, իսպաներեն, իտալերեն, պարսկերեն), «Հայոց պատմություն», «Համաշխարհային պատմություն», «Ֆիզիկա», «Քիմիա», «Կենսաբանություն», «Աշխարհագրություն» առարկաներից, որոնց մասնակցելու համար հայտագրվել են ՀՀ, ԼՂՀ և արտերկրի 12518 դիմորդներ: Քննություններն անցկացվել են երկու փուլով՝ հիմնական և լրացուցիչ: Հիմնական փուլին (հունիսի 2-23) հայտագրվել են ՀՀ և ԼՂՀ միջնակարգ դպրոցների 2015 թ. և նախորդ տարիների շրջանավարտները (ՀՀ-ում՝ 10999, ԼՂՀ-ում՝ 803 դիմորդ): Միասնական քննությունների լրացուցիչ փուլին (հուլիսի 2-8) հայտագրվել են նախնական և միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների 2014-2015 ուսումնական տարվա շրջանավարտները, պարտադիր ժամկետային զինվորական ծառայությունից 2014-2015 թթ. գորացրվածները, արտերկրի

շրջանավարտները, միասնական քննությունների հիմնական փուլին հայտագրված և քննությանը հարգելի պատճառով չմասնակցած, ինչպես նաև հիվանդության պատճառով հիմնական փուլի միասնական քննությունն ընդհատած և լրացուցիչ փուլին մասնակցելու թույլտվություն ստացած դիմորդները:

Այս փուլի քննություններին ՀՀ-ում մասնակցության հայտ է ներկայացրել 983, ԼՂՀ-ում՝ 17 դիմորդ: Մրցույթի երկրորդ փուլին հայտագրվածներից 178-ը հայտագրված է եղել նաև միասնական քննությունների հիմնական փուլին (ՀՀ-ում՝ 168 և ԼՂՀ-ում՝ 10 դիմորդ): ՀՀ-ում 2015 թ. միասնական քննությունների հիմնական և լրացուցիչ փուլերին մասնակցելու համար հայտագրված դիմորդներից 11389-ը և ԼՂՀ դիմորդներից 796-ը եղել են հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների 2014-2015 ուսումնական տարվա, իսկ մնացածները՝ նախորդ տարիների շրջանավարտներ:

Բուհերում հայտագրված 11416 դիմորդներից 11361-ը դիմել է պետական, 55-ը՝ ոչ պետական բուհեր: Վերլուծության մեջ ներառված չեն զուտ ներբուհական քննություններով ընդունելություն կազմակերպող բուհերին վերաբերող տեղեկությունները:

Քննությունների կազմակերպմանն ու անցկացմանը ներգրավվել են տարբեր բնագավառների աշխատակիցներ: Ընդհանուր առմամբ, քննությունների կազմակերպմանն ու վերահսկմանը մասնակցել է քննական կենտրոնի 39 ղեկավար 388 ԳԹԿ ներկայացուցիչ, իսկ դիմորդների մուտքը քննասենյակներ, քննական նյութերի բաշխումը և հավաքումն իրականացրել է մուտքի 101 համակարգչային օպերատոր և քննասենյակների 286 կազմակերպիչ:

1.2 2015 թ. պետական միասնական քննությունների ժամանակացույցը

Աղյուսակ 1. 2015 թ. միասնական քննությունների ժամանակացույցը

Քննությունը	Քննության տևողությունը (ժամ)	Քննության օրը	
		հիմնական փուլ	լրացուցիչ փուլ
Համաշխարհային պատմություն Կենսաբանություն Աշխարհագրություն	3	02.06.2015 թ.	06.07.2015 թ.
Հայոց լեզու և հայ գրականություն	3	05.06.2015 թ.	03.07.2015 թ.
Ֆիզիկա	3	09.06.2015 թ.	04.07.2015 թ.
Օտար լեզու	2.5	12.06.2015 թ.	05.07.2015 թ.
Մաթեմատիկա	3	16.06.2015 թ.	07.07.2015 թ.
Հայոց պատմություն Քիմիա	3	19.06.2015 թ.	08.07.2015 թ.
Ռուսաց լեզու	2.5	23.06.2015 թ.	02.07.2015 թ.

Հիմնական փուլի բոլոր քննություններն անցկացվել են թեստերի 1-ին, 2-րդ, 3-րդ և 4-րդ տարբերակներով, լրացուց իչ փուլի քննությունները՝ 5-րդ, 6-րդ, 7-րդ և 8-րդ տարբերակներով, ընդ որում թեստ 3-ը կազմվել է թեստ 1-ի, թեստ 4-ը՝ թեստ 2-ի, թեստ 6-ը, 7-ը, 8-ը՝ թեստ 5-ի առաջադրանքների և/կամ ընտրովի պատասխանով առաջադրանքների դիստրակտորների տեղափոխությամբ:

Օտար լեզվի քննության մասնակիցներն ընտրել են անգլերեն, գերմաներեն, ֆրանսերեն, իսպաներեն, իտալերեն լեզուներից որևէ մեկը: Պարսկերեն լեզվի միասնական քննություն հանձնելու համար 2015 թ. հայտ չի ներկայացվել:

1.3 2015 թ. պետական միասնական քննությունների լուսաբանումը և իրազեկումը

2015 թ. միասնական քննությունների ողջ ընթացքը հանրությանն իրազեկելու նպատակով կազմվել և հաստատվել է ժամանակացույց՝ համաձայն ԳԹԿ գործունեության պլանի: ԳԹԿ-ն հունվարի 20-ից զանգվածային լրատվամիջոցներում պարբերաբար հրապարակել է հայտարարություններ, որոնցում պարտադիր նշվել են քննության դիմում-հայտերի ընդունումն սկսելու և ավարտելու ժամկետները, դիմում-հայտերն ընդունող հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների անվանումները: ԳԹԿ պաշտոնական կայքում և ֆեյսբուքյան էջում տեղադրվել և պարբերաբար թարմացվել են միասնական քննություններին և բուհերի ընդունելության մրցույթին վերաբերող տեղեկությունները:

Զանգվածային լրատվամիջոցներով լուսաբանվել են 2015 թ. միասնական քննությունների հետ կապված մանրամասները, այդ թվում՝ քննությունների նախապատրաստական փուլում ուղեցույցների մշակման և տրամադրման, միասնական քննությունների և բուհերի ընդունելության հայտագրման, թեստերի տպագրման գործընթացները: Քննությունների անցկացման ողջ գործընթացը (քննության ընթացք, բողոքարկում, տվյալների տրամադրում, մեկնաբանում) եղել է լրատվամիջոցների ուշադրության կենտրոնում:

Կազմակերպվել են հարցազրույցներ և ասուլիսներ, որոնք լայնորեն լուսաբանվել են հանրապետության զանգվածային լրատվամիջոցներով: Մանրամասն ներկայացվել և գնահատվել է քննական ողջ գործընթացը, մատնանշվել են թերացումները քննությունների յուրաքանչյուր փուլի վերաբերյալ:

1.4 Դիմորդների մասնակցությունը 2015 թ. պետական միասնական քննություններին

Աղյուսակ 2-ում ըստ քննական առարկաների ներկայացված են 2015 թ. միասնական քննությունների հիմնական և լրացուցիչ փուլերին հայտագրված, քննությանը ներկայացած, բացակայած, հիվանդության պատճառով քննությունն ընդհատած և քննությունից հեռացված դիմորդների թվերը:

Աղյուսակ 2. Դիմորդների մասնակցությունը 2015 թ. միասնական քննությունների հիմնական և լրացուցիչ փուլերին

Քննական առարկաներ	Դիմում-հայտ ներկայացրած դիմորդներ	Քննությունը ներկայացած դիմորդներ	Բացակա դիմորդներ	Հիվանդության պատճառով քննությունը ընդհատած դիմորդներ	Քննությունից հեռացված դիմորդներ
Հայոց լեզու և հայ գրականություն	7285	6992	288	4	1
Մաթեմատիկա	5851	5567	268	15	1
Անգլերեն	5497	5246	232	17	2
Ֆիզիկա	2032	1957	71	2	2
Հայոց պատմություն	1814	1673	130	10	1
Կենսաբանություն	1585	1527	54	1	3
Քիմիա	1272	1194	65	13	-
Ռուսաց լեզու	849	781	67	1	-
Աշխարհագրություն	347	332	15	-	-
Գերմաներեն	234	230	4	-	-
Ֆրանսերեն	199	194	4	1	-
Համաշխարհային պատմություն	139	133	6	-	-
Իսպաներեն	13	13	-	-	-
Իտալերեն	1	1	-	-	-

Աղյուսակից երևում է, որ միասնական քննությունների հիմնական և լրացուցիչ փուլերի ընթացքում արձանագրված բացակայությունները հիմնականում չեն գերազանցել 5%-ը, բացառությամբ «Հայոց պատմություն», «Ռուսաց լեզու» և «Քիմիա» առարկաների քննությունների, որոնցից բացակայել են դիմում-հայտ ներկայացրած դիմորդների, համապատասխանաբար, 7.2, 7.9 և 5.1 տոկոսը: Ընդհանուր հաշվով՝ բացակայել է դիմում-հայտ ներկայացրած դիմորդների 4.7 %-ը, 10 դիմորդ հեռացվել է քննությունից:

1.5 2015 թ. և նախորդ տարիների պետական միասնական քննությունների մասնակիցների թվի համեմատությունը

Դիագրամ 1-ում ներկայացված են 2008-2015 թթ. միասնական քննություններին մասնակցության հայտ ներկայացրած դիմորդների թվերը: Դիագրամից երևում է, որ նվազման միտում է դիտվում՝ սկսած 2009 թվականից: Ինչպես հայտնի է, 2011 թ. հանրակրթական ուսումնական հաստատությունները շրջանավարտ չեն ունեցել, հետևաբար՝ այդ տարվա միասնական քննությունների դիմորդների ընդհանուր թիվը մոտ 7 անգամ պակաս է նախորդ և հաջորդ տարիների դիմորդների թվից: Գծապատկերի 2012 թ. պիկը պայմանավորված է հենց 2011 թ. հանրակրթական ուսումնական հաստատություններն ավարտող շրջանավարտների բացակայությամբ: Վերջին տարիներին նվազման միտումն աստիճանաբար մեղմացել է: 2014 թ. համեմատությամբ հայտագրվածների թիվը 2015-ին նվազել է 467-ով: Մինչդեռ 2012 և 2013 թվականների ցուցանիշների տարբերությունը կազմել է 3641, ինչը դարձյալ 2011 թ. շրջանավարտների բացակայության հետևանք է:

Միասնական քննություններին հայտագրվածների թիվը ըստ տարիների

Դիագրամ 1

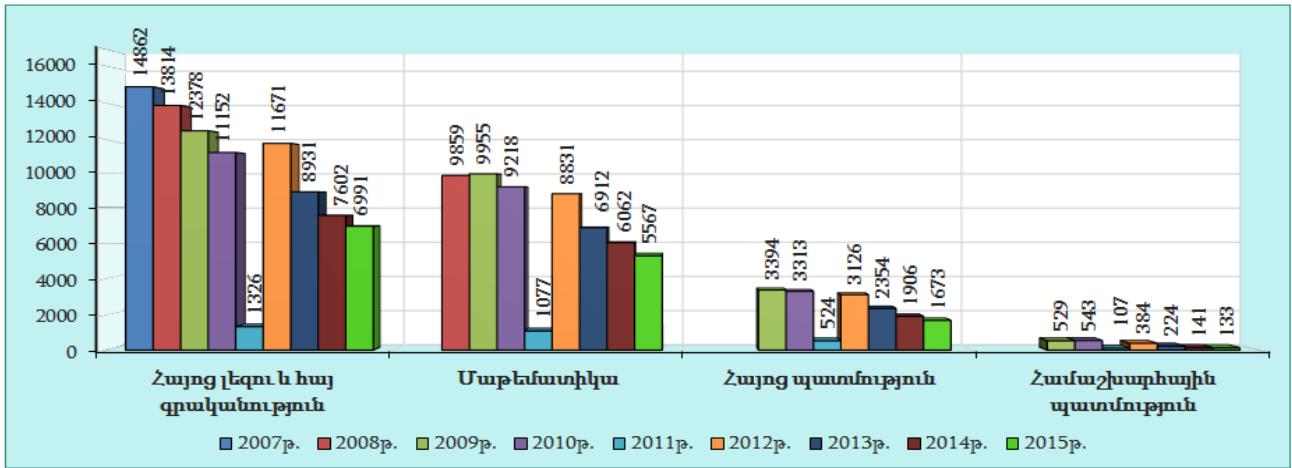
Տարեցտարի դիմորդների թվի նվազմանը հիմնականում նպաստում են՝

- ՀՀ-ում գործող օտարերկրյա բուհերի և դրանցում սովորել ցանկացողների թվի ավելացումը,
- միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատություններ ընդունվողների թվի աճը,
- 1990-ական թվականներին բնակչության ծնելիության մակարդակի նվազումը,
- արտագաղթը:

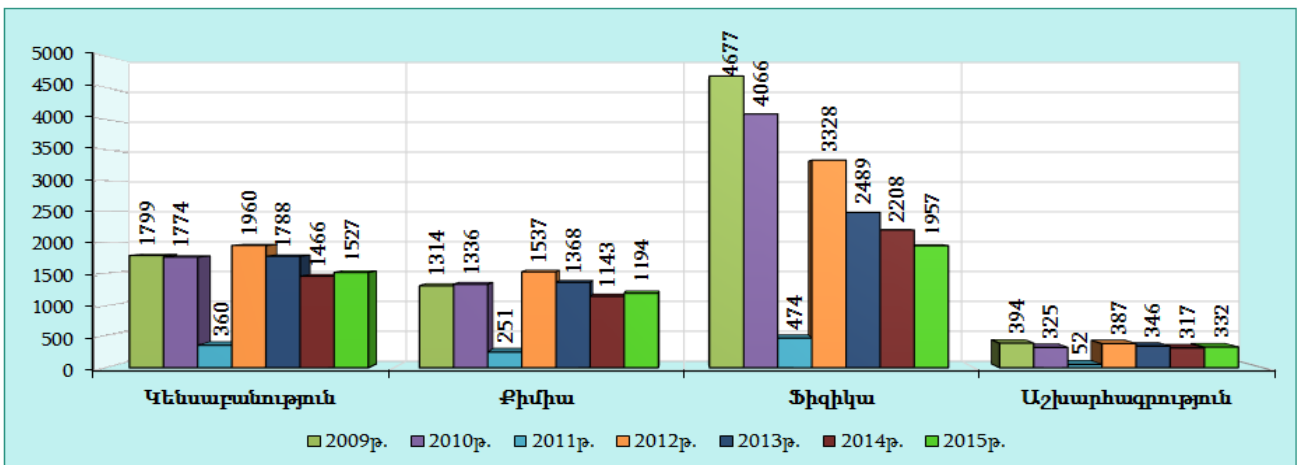
Դիագրամ 2-ում ներկայացված է տարբեր տարիների միասնական քննությունների

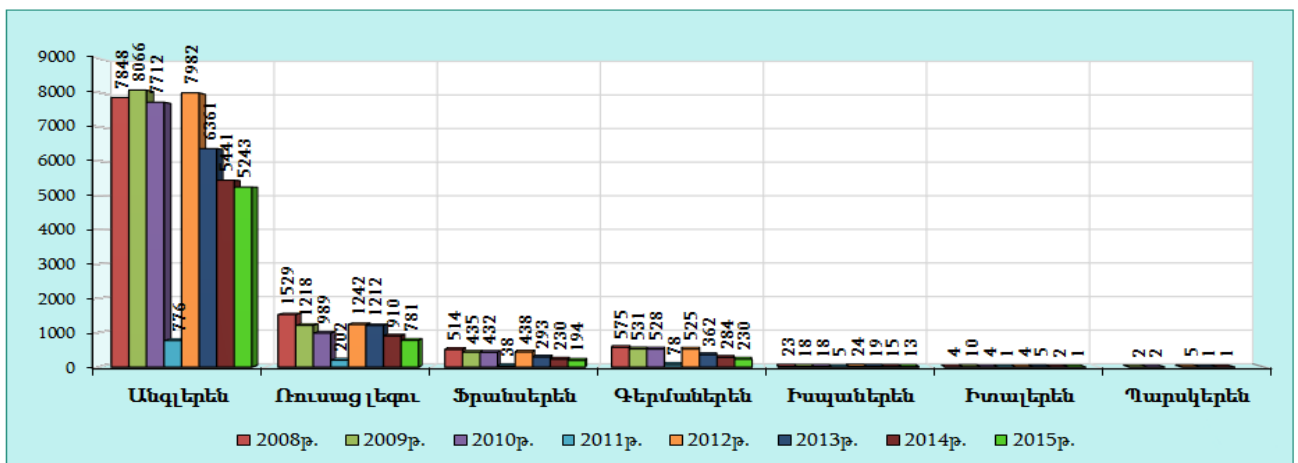
մասնակիցների թվի համեմատությունը «Հայոց լեզու և հայ գրականություն», «Մաթեմատիկա», «Հայոց պատմություն» և «Համաշխարհային պատմություն» առարկաներից, դիագրամ 3-ում՝ բնագիտական առարկաներից, դիագրամ 4-ում՝ օտար լեզուներից:

Դիագրամ 2

Դիագրամ 3

Դիագրամ 4

Դիագրամները ցույց են տալիս, որ ընդհանուր նվազման ֆոնի վրա «Հայոց լեզու և հայ գրականություն», «Քիմիա», «Կենսաբանություն», «Աշխարհագրություն», «Ռուսաց լեզու», «Անգլերեն», «Ֆրանսերեն», «Իսպաներեն» և «Պարսկերեն» առարկաների միասնական քննությունների մասնակիցների թիվը 2010 թ. համեմատությամբ 2012 թ. ավելացել է: Դրա պատճառը նշվել է վերևում: Ինչ վերաբերում է 2015 թ. մասնակիցների թվին, բոլոր քննությունների դեպքում այն զիջում է նախորդ տարվա ցուցանիշին (բացի քիմիայի և աշխարհագրության քննությունների մասնակիցների թվից):

2. Վիճակագրական տվյալներ 2015 թ. պետական միասնական և կենտրոնացված քննությունների ընդհանուր արդյունքների վերաբերյալ

Աղյուսակ 3-ում ըստ քննական առարկաների ներկայացված են 2015 թ. միասնական քննությունների մասնակիցների թվերը, առավելագույն, նվազագույն և միջին միավորները, ինչպես նաև մասնակիցների թիվը և տոկոսը ըստ գնահատման 20 միավորանոց սանդղակի միջակայքերի:

Միջին միավորը բնութագրում է քննություն հանձնողների պատրաստվածության միջին մակարդակը:

Մասնակիցների թվից կախված է միջին միավորի հուսալիությունը: Մասնակիցների թվի մեծ լինելը նպաստում է ստանդարտ շեղման նվազմանը, ինչի արդյունքում միջին միավորը դառնում է հուսալի:

Ստանդարտ շեղումը միջին միավորի հուսալիության չափման միջոց է: Այն ցույց է տալիս, թե ստացված արդյունքները որքանով են շեղված միջին միավորից: Ոչ մեծ ստանդարտ շեղումը վկայում է միջին միավորի շուրջը արդյունքների կուտակվածության մասին:

2.1 Միասնական քննությունների ընդհանուր արդյունքները

Աղյուսակ 3. 2015 թ. միասնական քննությունների ընդհանուր արդյունքները

Քննական առարկաները	Քննության մասնակիցների թիվը	Առավելագույն միավորը	Նվազագույն միավորը	Միջին միավորը	0-7,25 միավոր հավաքած մասնակիցներ		7,5 – 13,25 միավոր հավաքած մասնակիցներ		13,5 – 16,75 միավոր հավաքած մասնակիցներ		17,0 – 18,75 միավոր հավաքած մասնակիցներ		19,0-20,0 միավոր հավաքած մասնակիցներ	
					թիվը	տոկոսը	թիվը	տոկոսը	թիվը	տոկոսը	թիվը	տոկոսը	թիվը	տոկոսը
Հայոց լեզու և հայ գրականություն	6991	20	1	13.7	615	8.8	2411	34.5	1909	27.3	1387	19.8	669	9.6
Մաթեմատիկա	5567	20	1.25	11.8	835	15	2779	49.9	1151	20.7	464	8.3	338	6.1
Անգլերեն	5243	20	0.75	14.2	507	9.7	1598	30.5	1157	22.1	946	18	1035	19.7
Ֆիզիկա	1957	20	1	10.9	555	28.4	750	38.3	334	17.1	182	9.3	136	6.9
Հայոց պատմություն	1673	20	2.25	13.0	232	13.9	637	38.1	344	20.6	257	15.4	203	12.1
Կենսաբանություն	1527	20	2.25	12.6	338	22.1	442	28.9	285	18.7	222	14.5	240	15.7
Քիմիա	1194	20	1.5	12.6	234	19.6	407	34.1	202	16.9	154	12.9	197	16.5
Ռուսաց լեզու	781	20	0	10.0	252	32.3	344	44	111	14.2	60	7.7	14	1.8
Աշխարհագրություն	332	20	4.25	13.8	33	9.9	106	31.9	90	27.1	68	20.5	35	10.5
Գերմաներեն	230	20	2.75	14.9	20	8.7	53	23	58	25.2	46	20	53	23
Ֆրանսերեն	194	20	2	15.3	14	7.2	42	21.6	44	22.7	44	22.7	50	25.8
Համաշխարհային պատմություն	133	20	4.75	13.3	18	13.5	46	34.6	35	26.3	18	13.5	16	12
Իսպաներեն	13	18.75	6.25	12.4	3	23.1	4	30.8	3	23.1	3	23.1	-	-
Իտալերեն	1	18.75	18.75	18.8	-	-	-	-	-	-	1	100	-	-

2.2. Միասնական քննությունների անցկացման կարգի և արդյունքների բողոքարկումը

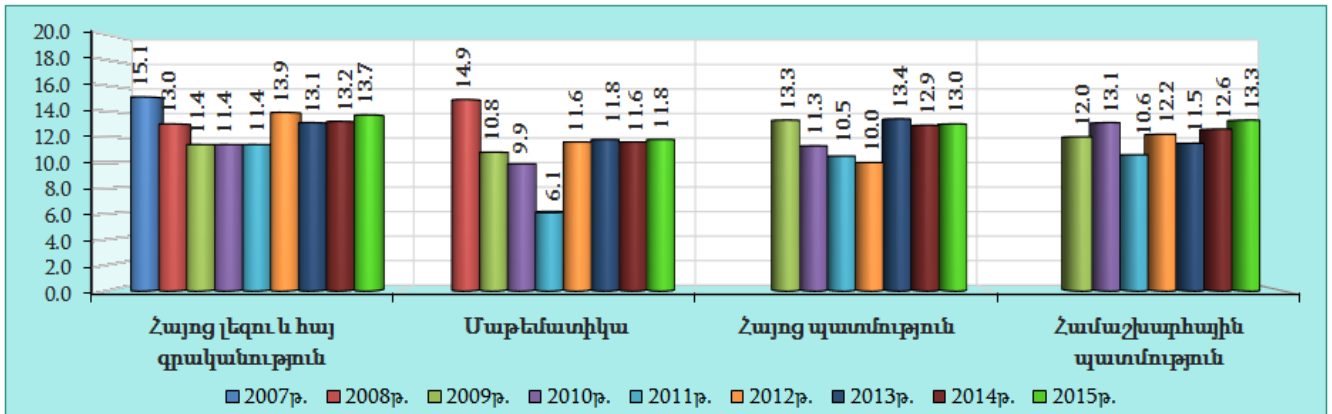
Համաձայն «ՀՀ պետական և ոչ պետական բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների ընդունելության կարգի», միասնական քննության բողոքարկումը կարող է լինել քննության անցկացման կարգի խախտման և քննության արդյունքների հետ անհամաձայնության վերաբերյալ, որոնցից առաջինի դեպքում դիմորդը մինչև քննասենյակից դուրս գալը քննասենյակի պատասխանատու կազմակերպչին կամ ԳԹԿ ներկայացուցչին կարող է ներկայացնել գրավոր բողոքը, որը հանձնվում է քննական կենտրոնի ղեկավարին: Վերջինս դիմում-բողոքը և համապատասխան արձանագրությունը ներկայացնում է ԳԹԿ: Քննության արդյունքների հետ անհամաձայնության դեպքում, տվյալ քննության արդյունքների հրապարակման հաջորդ օրվա ժամը 9:00-18:00-ն դիմորդը կարող է գրավոր բողոքը ներկայացնել այն քննական կենտրոնի համակարգչային օպերատորին, որտեղ հանձնել է տվյալ քննությունը: Բողոք-դիմումները բողոքարկման ժամկետի ավարտից հետո 24 ժամվա ընթացքում ներկայացվում են ԳԹԿ: Բողոք-դիմումները տեսակավորվում են, և ներկայացվում բողոքարկման հանձնաժողովին: Դրանք հանգամանորեն ուսումնասիրելուց հետո բողոքարկման հանձնաժողովի կողմից կարող է որոշում ընդունվել քննության արդյունքի պահպանման կամ փոփոխության վերաբերյալ: Դրական լուծում ստացած բողոք-դիմումների և բողոքարկման հանձնաժողովի կողմից կազմած արձանագրության հիման վրա միասնական քննությունների էլեկտրոնային բազայում կատարվում է համապատասխան փոփոխություն: Հիմնական փուլի բողոքարկման արդյունքները հրապարակվում են վերջին քննության բողոքարկման ավարտից հետո՝ եռօրյա ժամկետում, լրացուցիչ փուլինը՝ վերջին քննության ավարտից հետո՝ եռօրյա ժամկետում:

Աղյուսակ 4. 2015 թ. միասնական քննությունների արդյունքներին վերաբերող բողոք-դիմումների թիվը

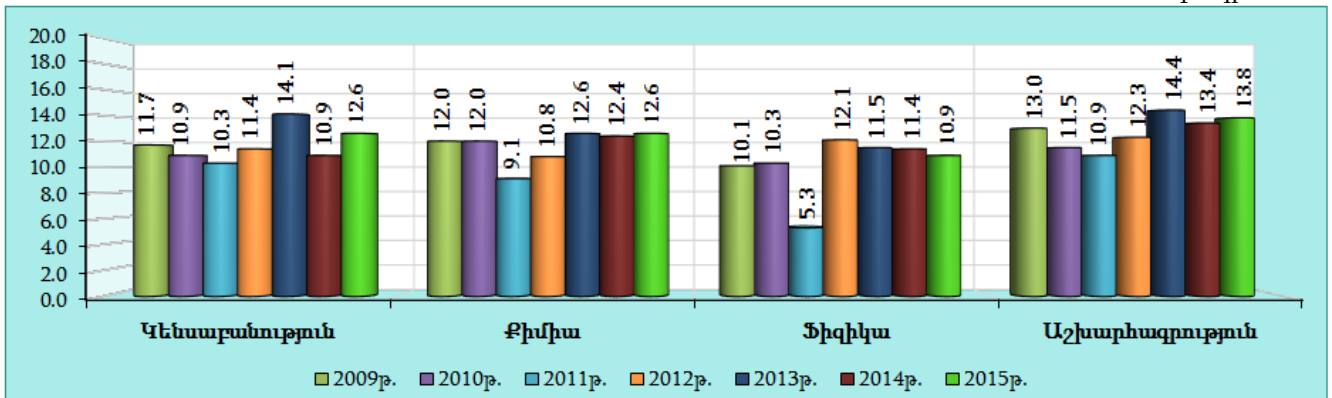
Քննական առարկաները	Բողոք-դիմումների ընդհանուր թիվը	Դրական լուծում ստացած բողոք-դիմումների թիվը
Հայոց լեզու և հայ գրականություն	48	8
Մաթեմատիկա	39	8
Կենսաբանություն	35	7
Անգլերեն	23	4
Քիմիա	17	2
Հայոց պատմություն	13	0
Ֆիզիկա	12	5
Աշխարհագրություն	4	0
Ռուսաց լեզու	3	3
Իսպաներեն	1	0
Համաշխարհային պատմություն	1	1
Տրանսերեն	1	0

Աղյուսակ 4-ը ցույց է տալիս, որ բողոքարկման հանձնաժողովը քննության արդյունքների հետ անհամաձայնությանը վերաբերող բողոք-դիմումների մի մասին դրական լուծում է տվել: Հայոց պատմության, աշխարհագրության, իսպաներենի և ֆրանսերենի բողոքարկումների հիման վրա քննության արդյունքի փոփոխություն չի կատարվել: Ընդհանուր առմամբ բողոքարկել է 197 դիմորդ: Դրական լուծում է ստացել բողոք-դիմումների 19.3%-ը:

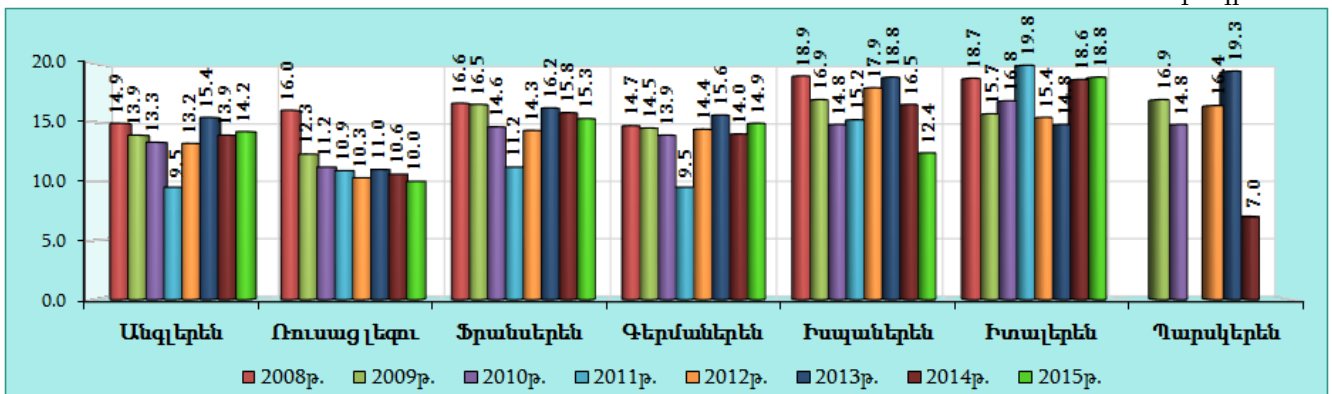
2.3. 2015 թ. և նախորդ տարիների միասնական քննությունների միջին միավորների համեմատությունը

Դիագրամ 5

Դիագրամ 6

Դիագրամ 7

2.4. 2015 թ. կենտրոնացված քննությունների ընդհանուր արդյունքները

Կենտրոնացված քննություններն այն քննություններն են, որոնք, ելնելով տվյալ քննական առարկայի առանձնահատկություններից, հնարավոր չէ անցկացնել թեստերի միջոցով: Դրանք կազմակերպվում են տվյալ տարվա հունիսի 25-ից մինչև հուլիսի 8-ն ընկած ժամանակահատվածում: Կենտրոնացված քննությունները կազմակերպվում են քննական կենտրոններում, որոնց ցանկը հաստատում է ԳԹԿ-ի տնօրենը՝ մինչև հունիսի 15-ը: Դիմորդի պատասխանը գնահատվում է 20 միավորանոց համակարգով: Կենտրոնացված բանավոր քննության գնահատականը դիմորդին հայտնվում է քննության օրը՝ քննասենյակում:

Աղյուսակ 5. Կենտրոնացված քննությունների ընդհանուր արդյունքները

Քննությունը	Դիմում-հայտ ներկայացրած դիմորդները	Քննության ներկայացրած դիմորդները	Բացակայություններ	Միջին միավորը	20 միավոր ստացած դիմորդների		Դրական միավորի շեմը չհաղթահարած դիմորդների	
					թիվը	տոկոսը	թիվը	տոկոսը
Անգլերեն (բանավոր)	1157	1125	32	12.0	4	0.4	75	6.7
Հայոց լեզու (բանավոր)	335	311	24	10.8	2	0.6	14	4.5
Բանավոր հաղորդակցման միջոցներ	143	127	16	14.5	4	3.2	1	0.8
Ստեղծագործական աշխատանք	143	129	14	13.9	-	-	2	1.6
Ռուսաց լեզու (բանավոր)	114	107	7	11.6	2	1.9	14	13.1
Ֆրանսերեն (բանավոր)	66	63	3	15.3	3	4.8	-	-
Գերմաներեն (բանավոր)	56	54	2	15.5	2	3.7	1	1.9
Իսպաներեն (բանավոր)	9	9	-	14.7	1	11.1	1	11.1
Իտալերեն (բանավոր)	1	1	-	20.0	1	100	-	-

2015 թ. կենտրոնացված քննություններին մասնակցելու համար դիմած 2970 դիմորդներից մասնակցել է 2865-ը, բացակայությունները կազմել են 3.5 %: Բանավոր քննություններից բացակայել են հիմնականում նրանք, ովքեր իրենց հայտագրած միասնական քննություններից չեն հաղթահարել դրական միավորի շեմը:

«Ռուսաց լեզու» և «Իսպաներեն» առարկաների բանավոր քննություն հանձնած դիմորդների ավելի քան 10 տոկոսը չի հաղթահարել դրական միավորի շեմը: «Ֆրանսերեն» առարկայի քննությունից «անբավարար» գնահատական ստացող չի եղել:

Ստեղծագործական աշխատանքի քննության մասնակիցներից ոչ ոք 20 միավոր չի

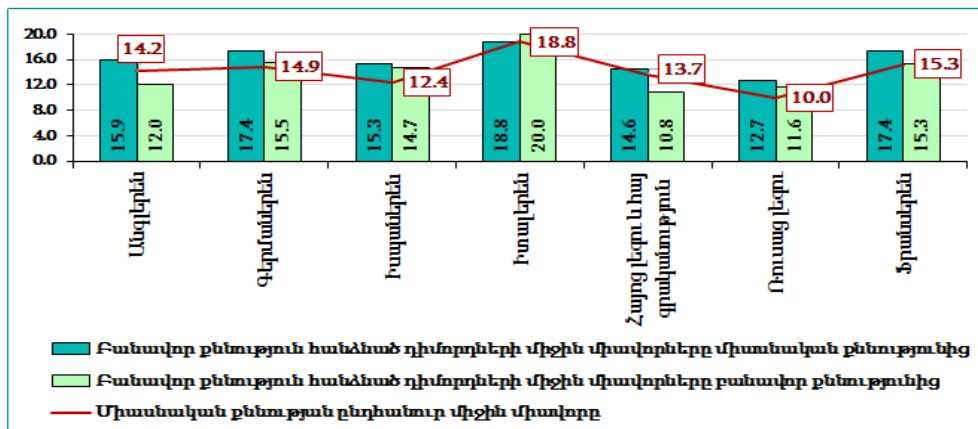
հավաքել, իսկ իտալերենի քննության միակ մասնակիցը հավաքել է 20 միավոր: Մնացած առարկաներից ամենաշատ 20 միավորները բաժին են ընկնում իսպաներենի բանավոր քննություն հանձնած դիմորդներին (11.1%):

Աղյուսակ 6-ում և դրան հաջորդող դիագրամ 8-ում ներկայացված են 7 լեզուներից բանավոր քննություն հանձնած դիմորդների միջին միավորները, այդ դիմորդների՝ միննույն առարկաների միասնական քննություններից հավաքած միջին միավորները և ընդհանուր միջին միավորները:

Աղյուսակ 6. Տվյալ քննական առարկայից միասնական և բանավոր քննություն հանձնած դիմորդների միջին միավորները

Քննական առարկաներ	Միասնական քննության ընդհանուր միջին միավորը	Բանավոր քննություն հանձնած դիմորդների միջին միավորները	
		միասնական քննությունից	բանավոր քննությունից
Հայոց լեզու և հայ գրականություն	13.7	14.6	10.8
Անգլերեն	14.2	15.9	12.0
Գերմաներեն	14.9	17.4	15.5
Ֆրանսերեն	15.3	17.4	15.3
Ռուսաց լեզու	10.0	12.7	11.6
Իսպաներեն	12.4	15.3	14.7
Իտալերեն	18.8	18.8	20.0

Տվյալ քննական առարկայից միասնական և բանավոր քննություն հանձնած դիմորդների միջին միավորները

Դիագրամ 8

Աղյուսակ 6-ը և դիագրամ 8-ը վկայում են, որ բացի իտալերենից, որի քննությանը մասնակցել է մեկ դիմորդ, մյուս բանավոր քննություններին մասնակցած դիմորդների՝ այդ առարկաների միասնական քննությունից հավաքած միջին միավորները բարձր են համապատասխան ընդհանուր միջին միավորներից, իսկ բանավոր քննությունների միջին միավորները ցածր են բանավոր քննություն հանձնած դիմորդների՝ տվյալ

քննական առարկայի միասնական քննությունից ստացած միջին միավորներից:

3. 2015 թ. պետական միասնական քննությունների միջին միավորները ըստ խմբերի

Այս բաժնում ներկայացվում են 2015 թ. միասնական քննությունների միջին միավորները ըստ մարզերի, ըստ բնակավայրերի տիպերի, ըստ հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների տեսակների և ըստ սեռերի:

3.1. Միջին միավորները ըստ մարզերի

Աղյուսակ 7-ում ՀՀ մայրաքաղաքի, մարզերի և քննություններին մասնակից երկրների կտրվածքով ներկայացված են 2015 թ. միասնական քննությունների միջին միավորները: Սև շրջանակի մեջ առնված թվերը ցույց են տալիս տվյալ առարկայի ամենաբարձր միջին միավորը: Այն դեպքում, երբ միջին միավորը ներկայացված է մեկ դիմորդով, աղյուսակում որպես ամենաբարձր միջին միավոր չի նշվել:

Աղյուսակ 7. Պետական միասնական քննությունների միջին միավորները ըստ ՀՀ մարզերի և երկրների

		ՀՀ											ԼՂ	Վրաստան	Ռուսաստան	Այլ երկրներ
		Երևան	Արագածոտն	Արարատ	Արմավիր	Գեղարքունիք	Լոռի	Կոտայք	Շիրակ	Սյունիք	Վայոց ձոր	Տավուշ				
Հայոց լեզու և հայ գրականություն	մասնակիցների թիվ	2085	322	410	495	483	549	492	512	402	139	299	519	34	3	1
	միջին միավոր	14.3	13.3	14.8	13.8	13.7	14.1	15.1	14.1	14.2	13.3	13.2	11.5	8.0	9.3	11.3
Անգլերեն	մասնակիցների թիվ	2011	184	297	377	264	370	413	405	228	94	163	211	19	4	1
	միջին միավոր	14.6	12.9	15.2	13.9	13.0	14.6	15.2	14.5	15.3	12.8	12.8	14.0	6.7	13.4	18.0*
Մաթեմատիկա	մասնակիցների թիվ	1838	229	324	383	266	374	434	414	315	116	182	372	31	6	2
	միջին միավոր	12.9	11.1	12.1	12.0	11.2	11.3	12.8	12.2	12.2	10.6	11.0	9.5	7.7	12.2	11.6
Ֆիզիկա	մասնակիցների թիվ	710	56	113	112	80	129	168	148	104	33	51	120	11	3	-
	միջին միավոր	11.9	10.2	11.3	10.3	11.0	11.2	12.0	11.1	11.6	9.9	10.6	8.3	4.9	5.3	-
Հայոց պատմություն	մասնակիցների թիվ	514	81	91	101	103	135	99	144	83	34	65	164	4	2	-
	միջին միավոր	13.8	12.3	14.1	13.1	13.0	13.2	14.5	13.3	14.2	12.4	11.7	10.2	7.4	10.6	-
Կենսաբանություն	մասնակիցների թիվ	403	44	90	97	124	92	106	148	76	28	80	81	17	12	-
	միջին միավոր	12.8	11.5	14.0	13.6	13.3	12.4	13.6	13.8	13.9	15.1	10.9	9.4	6.8	11.4	-
Քիմիա	մասնակիցների թիվ	337	29	76	90	96	76	79	119	61	19	48	43	16	13	-
	միջին միավոր	12.5	13.1	14.5	11.6	13.2	13.1	14.2	12.8	14.7	14.4	12.3	10.9	6.3	9.8	-
Ռուսաց լեզու	մասնակիցների թիվ	114	31	28	38	55	55	27	49	47	22	48	212	11	-	-
	միջին միավոր	9.6	10.5	12.0	10.2	10.8	11.0	13.0	10.8	12.5	9.0	9.4	9.3	6.6	-	-
Ֆրանսերեն	մասնակիցների թիվ	64	25	13	7	1	-	20	7	15	8	28	-	-	-	-
	միջին միավոր	16.9	15.0	14.1	16.9	18.8*	-	16.1	15.3	18.6	11.8	11.8	-	-	-	-
Աշխարհագրություն	մասնակիցների թիվ	49	25	36	24	31	21	14	21	15	5	56	23	3	-	1

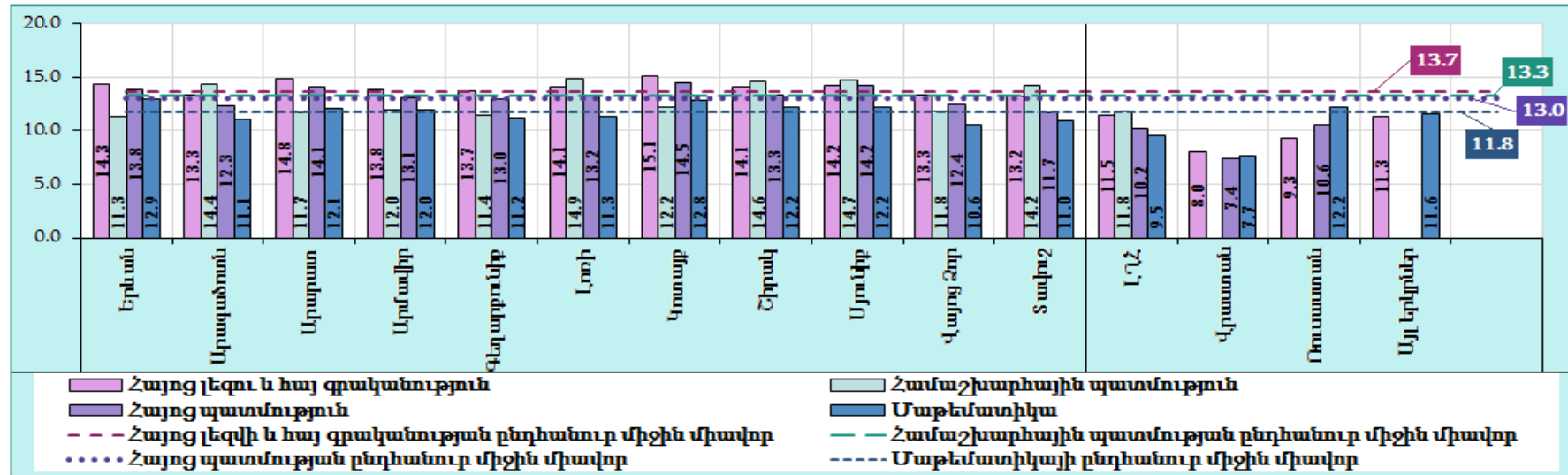
	միջին միավոր	13.5	14.1	15.9	15.8	14.4	14.2	15.6	15.4	16.5	12.5	12.0	9.8	7.3	-	14.3
Գերմաներեն	մասնակիցների թիվ	21	7	24	16	43	29	6	35	18	10	13	-	2	1	1
	միջին միավոր	15.5	15.7	14.8	13.0	15.8	14.4	15.1	15.9	16.3	13.2	14.1	-	11.1	4.8	16.8*
Իսպաներեն	մասնակիցների թիվ	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	միջին միավոր	12.4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Համաշխարհային պատմություն	մասնակիցների թիվ	7	11	9	7	9	32	4	14	11	2	9	16	-	-	-
	միջին միավոր	11.3	14.4	11.7	12.0	11.4	14.9	12.2	14.6	14.7	11.8	14.2	11.8	-	-	-
Իտալերեն*	մասնակիցների թիվ	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	միջին միավոր	18.8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

*- քննությանը մասնակցել է 1 դիմորդ, ըստ այդմ ցուցանիշը որպես ամենաբարձր միջին միավոր չի ներկայացվում:

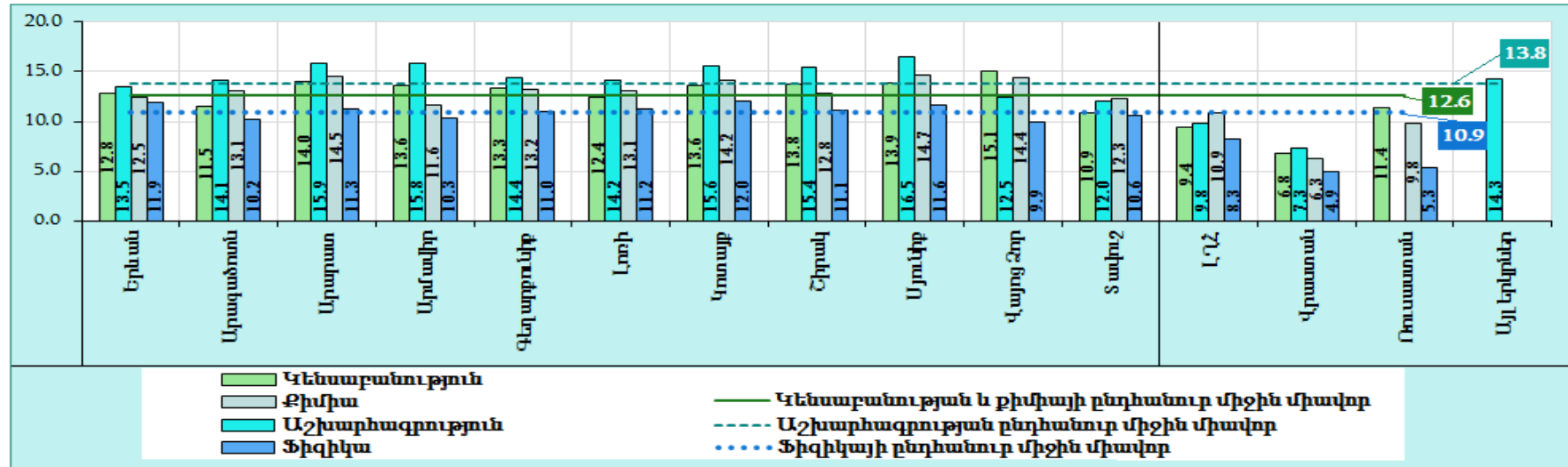
Աղյուսակից երևում է, որ Շիրակի և Սյունիքի մարզերի դիմորդների բոլոր միջին միավորները բարձր են (կամ հավասար) համապատասխան քննությունների ընդհանուր միջին միավորներից: Կոտայքի մարզի դիմորդների միջին միավորներից ընդհանուր միջին միավորին զիջում է միայն համաշխարհային պատմության միջինը: Տավուշի մարզի դիմորդների բոլոր միջին միավորները, բացի համաշխարհային պատմության միջինից, ցածր են համապատասխան ընդհանուր միջին միավորներից: Վայոց Ձորի մարզում այս տեսանկյունից բարձր են միայն կենսաբանության և քիմիայի միջինները:

9-11-րդ դիագրամներում մարզերի և երկրների կտրվածքով համեմատության մեջ են դրվել հայոց լեզվի և հայ գրականության, հայոց պատմության, համաշխարհային պատմության, մաթեմատիկայի, բնագիտական առարկաների և օտար լեզուների միջին միավորները:

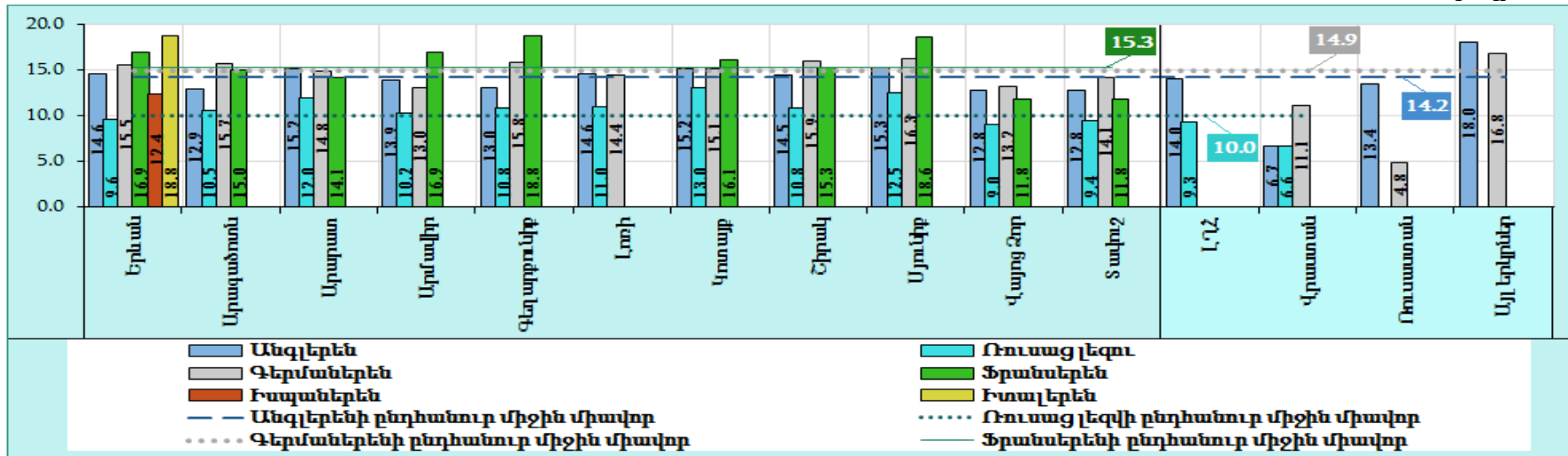
2015 թ. պետական միասնական քննությունների միջին միավորները ըստ մարզերի

Դիագրամ 9

Դիագրամ 10

Դիագրամ 11

3.2. Միջին միավորները ըստ բնակավայրերի տիպերի

Աղյուսակ 8-ում ըստ ՀՀ բնակավայրերի տիպերի (քաղաքներ և գյուղեր) ներկայացված են 2015 թ. միասնական քննությունների միջին միավորները և այդ քննությունների ընդհանուր միջին միավորները:

Ըստ քաղաքային բնակավայրերի բնակչության թվի առանձնացվել են խոշոր, միջին և փոքր քաղաքները: Վերջին երկու ենթատիպերի դիմորդների թիվը և միջին միավորներն ուսումնասիրվել են միասին վերցրած: Խոշոր քաղաքների սյունակը պարունակում է և՛ 3 խոշոր քաղաքների՝ Երևանի, Գյումրու և Վանաձորի դիմորդների ընդհանուր թվերն ու միջին միավորները, և՛ միայն Երևանի դիմորդներինը:

Սյունակների մզեցված վանդակներում սպիտակ գույնով գրված են քննական առարկաների ընդհանուր միջին միավորին հավասար կամ գերազանցող միջին միավորները: Սև շրջանակի մեջ առնված թվերը ցույց են տալիս տվյալ առարկայի ամենաբարձր միջին միավորը ըստ բնակավայրի տիպի (ենթատիպի):

Աղյուսակ 8. Միջին միավորները ըստ ՀՀ բնակավայրերի տիպերի

Քննական առարկաները	Քաղաքներ						Գյուղեր		Ընդհանուր միջին միավորը
	Խոշոր քաղաքներ				Միջին և փոքր քաղաքներ				
	մասնակիցների թիվը	միջին միավորը	այդ թվում		մասնակիցների թիվը	միջին միավորը	մասնակիցների թիվը	միջին միավորը	
			մասնակիցների թիվը Երևանում	միջին միավորը Երևանում					
Հայոց լեզու և հայ գրականություն	2836	13.9	2085	14.3	1597	14.7	1959	13.4	13.7
Մաթեմատիկա	2568	12.3	1838	12.9	1177	12.5	1380	11.0	11.8
Անգլերեն	2676	14.4	2011	14.6	1236	14.6	1052	13.5	14.2
Ֆիզիկա	1002	11.3	710	11.9	387	13.1	428	10.6	10.9
Հայոց պատմություն	701	13.4	514	13.8	342	13.7	446	12.9	13.0
Կենսաբանություն	634	12.5	403	12.8	392	14.3	361	12.0	12.6
Քիմիա	508	12.3	337	12.5	338	14.0	247	12.2	12.6
Ռուսաց լեզու	221	9.5	114	9.6	159	11.6	177	10.3	10.0
Աշխարհագրություն	76	13.7	49	13.5	52	14.1	176	14.4	13.8
Տրանսերեն	71	16.3	64	16.9	40	16.0	80	13.7	15.3
Համաշխարհային պատմություն	29	13.4	7	11.3	18	12.6	70	13.9	13.3
Գերմաներեն	28	14.6	21	15.5	34	16.5	164	14.7	14.9

Իսպաներեն	13	12.4	13	12.4	-	-	-	-	12.4
Իտալերեն*	1	18.8	1	18.8	-	-	-	-	18.8

*- քննությանը մասնակցել է 1 դիմորդ, ըստ այդմ ցուցանիշը որպես ամենաբարձր միջին միավոր չի ներկայացվում:

Աղյուսակից երևում է, որ միջին և փոքր քաղաքների դիմորդների բոլոր միջին միավորները, բացի համաշխարհային պատմության միջինից, գերազանցում են համապատասխան ընդհանուր միջին միավորներին: Խոշոր քաղաքները ներկայացնող դիմորդների կենսաբանության, քիմիայի, աշխարհագրության, ռուսաց լեզվի և գերմաներենի միջին միավորները փոքր-ինչ զիջում են համապատասխան ընդհանուր միջին միավորներին, իսկ գյուղաբնակ դիմորդների միջին միավորներից միայն ռուսաց լեզվի, աշխարհագրության և համաշխարհային պատմության միջիններն են այդ առարկաների քննությունների ընդհանուր միջին միավորներից բարձր:

Աշխարհագրությունից և համաշխարհային պատմությունից ամենաբարձր միջին միավորները պատկանում են գյուղաբնակ, իսկ մնացած բոլոր առարկաներից՝ միջին և փոքր քաղաքները ներկայացնող դիմորդներին: Երևանի դիմորդների տվյալները խոշոր քաղաքներից առանձին դիտարկելով՝ նկատում ենք, որ մաթեմատիկայից, անգլերենից, հայոց պատմությունից և ֆրանսերենից ամենաբարձր միջին միավորները պատկանում են մայրաքաղաքի դիմորդներին: Իսպաներենի քննության բոլոր մասնակիցները Երևանից են:

3.3. Միջին միավորները ըստ հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների տեսակների

Աղյուսակ 9-ում ըստ ՀՀ հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների տեսակների (ավագ և միջնակարգ դպրոցներ, վարժարաններ, կրթահամալիրներ և այլն) ներկայացված են 2015 թ. միասնական քննությունների միջին միավորները և այդ քննությունների ընդհանուր միջին միավորները: Յուրաքանչյուր ուսումնական հաստատության տեսակին համապատասխանող սյունակում մզեցված վանդակներում սպիտակ գույնով գրված են միասնական քննությունների համապատասխան ընդհանուր միջին միավորին հավասար կամ գերազանցող միջին միավորները: Սև շրջանակի մեջ առնված թվերը ցույց են տալիս տվյալ առարկայի ամենաբարձր միջին միավորը ըստ ուսումնական հաստատության տեսակի: Այն դեպքում, երբ միջին միավորը ներկայացված է մեկ դիմորդով, աղյուսակում որպես ամենաբարձր միջին միավոր չի նշվել:

Աղյուսակ 9. 2015 թ. միասնական քննությունների միջին միավորներն ըստ հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների տեսակների

Քննական առարկաները	Ավագ դպրոցներ		Միջնակարգ դպրոցներ		Վարժարաններ		Կրթա-համալիրներ		Այլ ուսումնական հաստատություններ		Ընդհանուր միջին միավորը
	մասնակիցների թիվը	միջին միավորը	մասնակիցների թիվը	միջին միավորը	մասնակիցների թիվը	միջին միավորը	մասնակիցների թիվը	միջին միավորը	մասնակիցների թիվը	միջին միավորը	
Հայոց լեզու և հայ գրականություն	3742	14.1	2615	13.1	223	13.5	39	15.2	372	13.8	13.7
Մաթեմատիկա	2721	12.1	1843	10.8	473	12.5	48	13.5	482	13.2	11.8
Անգլերեն	3246	14.4	1382	13.7	204	13.7	41	15.5	370	14.8	14.2
Կենսաբանություն	940	13.1	457	11.8	21	10.4	20	13.1	89	12.8	12.6
Ֆիզիկա	897	10.6	558	10.3	228	12.0	26	12.0	248	14.8	10.9
Հայոց պատմություն	883	13.5	641	12.3	43	13.6	10	15.4	96	12.9	13.0
Քիմիա	765	12.6	316	12.2	20	10.4	15	13.8	78	14.1	12.6
Աշխարհագրություն	118	13.7	188	13.8	6	14.4	2	14.4	18	14.0	13.8
Ռուսաց լեզու	282	11.1	382	9.9	31	8.2	-	-	86	7.5	10.0
Ֆրանսերեն	107	16.7	79	13.5	4	15.9	-	-	4	13.1	15.3
Գերմաներեն	60	15.2	160	14.9	-	-	5	15.2	5	11.4	14.9
Համաշխարհային պատմություն	30	12.0	92	13.8	9	15.0	-	-	2	8.0	13.3
Իսպաներեն	10	13.3	1	6.8*	2	10.9	-	-	-	-	12.4
Իտալերեն*	1	18.8	-	-	-	-	-	-	-	-	18.8

*- քննությանը մասնակցել է 1 դիմորդ, ըստ այդմ ցուցանիշը որպես ամենաբարձր կամ ամենացածր միջին միավոր չի ներկայացվում:

Աղյուսակ 9-ը ցույց է տալիս, որ ավագ դպրոցների շրջանավարտներին պատկանում են օտար լեզուների ամենաբարձր միջին միավորները: Այս դպրոցները ներկայացնող դիմորդների գրեթե բոլոր միջին միավորները, բացի աշխարհագրության, համաշխարհային պատմության և ֆիզիկայի միջիններից, գերազանցում են կամ հավասար են (քիմիա) համապատասխան ընդհանուր միջին միավորներին: Ավագ դպրոցների ամենաբարձր միջին միավորը ֆրանսերենից է (16.7), ամենացածրը՝ ֆիզիկայից (10.6): Իտալերենի քննության միակ մասնակիցը ավագ դպրոցի շրջանավարտ է:

Միջնակարգ դպրոցներում ընդհանուր միջին միավորներից բարձր են միայն աշխարհագրության, գերմաներենի և համաշխարհային պատմության միջինները: Ամենաբարձր միջին միավորը գերմաներենից է (14.9), ամենացածրը՝ ռուսաց լեզվից (9.9):

Ընդհանուր միջին միավորներին գերազանցող միջին միավորները վարժարանների դեպքում բաժին են ընկնում աշխարհագրությանը, հայոց պատմությանը, համաշխարհային պատմությանը, մաթեմատիկային, ֆիզիկային, և ֆրանսերենին: Ամենաբարձր միջին միավորը ֆրանսերենից է (15.9), ամենացածրը՝ ռուսաց լեզվից (8.2): Վարժարանների շրջանավարտները չեն մասնակցել գերմաներենի և իտալերենի քննություններին:

Կրթահամալիրները ներկայացնող դիմորդների բոլոր միջին միավորները բարձր են համապատասխան ընդհանուր միջին միավորներից: Իսպաներենի, իտալերենի, համաշխարհային պատմության, ռուսաց լեզվի և ֆրանսերենի քննություններին այս հաստատությունների շրջանավարտները չեն մասնակցել: Ամենաբարձր միջին միավորն անգլերենից է (15.5), ամենացածրը՝ ֆիզիկայից (12.0):

Հանրակրթական այլ ուսումնական հաստատություններից (հատուկ դպրոցներ, միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատություններ և այլն) հայտագրված դիմորդների անգլերենի և բնագիտական առարկաների միասնական քննություններից հավաքած միջին միավորները բարձր են համապատասխան ընդհանուր միջին միավորներից: Ամենաբարձր միջին միավորն անգլերենից և ֆիզիկայից է (14.8), ամենացածրը՝ ռուսաց լեզվից (7.5): Իսպաներենի և իտալերենի քննություններին այս հաստատությունների շրջանավարտները չեն մասնակցել:

Հանրագումարի բերելով աղյուսակ 9-ի տվյալները՝ կարելի է եզրակացնել, որ բարձր են ավագ դպրոցներից, կրթահամալիրներից և հանրակրթական այլ հաստատություններից հայտագրված դիմորդների անգլերենի, կենսաբանության, հայոց լեզվի և հայ գրականության ու մաթեմատիկայի միջին միավորները: Աշխարհագրության միջին միավորն ընդհանուր միջինից բարձր է ուսումնական հաստատությունների բոլոր տիպերում, բացի ավագ դպրոցներից, գերմաներենինը՝ ավագ և միջնակարգ դպրոցներում ու կրթահամալիրներում, համաշխարհային պատմությանը՝ միջնակարգ դպրոցներում և վարժարաններում, հայոց պատմությանը՝

ավագ դպրոցներում, վարժարաններում և կրթահամալիրներում, քիմիային՝ ավագ դպրոցներում, վարժարաններում և այլ ուսումնական հաստատություններում, ֆիզիկային՝ վարժարաններում, կրթահամալիրներում և այլ ուսումնական հաստատություններում, ռուսաց լեզվին՝ ավագ դպրոցներում, ֆրանսերենին՝ ավագ դպրոցներում և վարժարաններում:

Անգլերենի, հայոց լեզվի և հայ գրականության, հայոց պատմության և մաթեմատիկայի ամենաբարձր միջին միավորները (համապատասխանաբար՝ 15.5, 15.2, 15.4 և 13.5) դիտվում են կրթահամալիրներից հայտագրված դիմորդների շրջանում, աշխարհագրությանը (14.4)՝ վարժարանների և կրթահամալիրների, գերմաներենին (15.2) և կենսաբանությանը (13.1)՝ ավագ դպրոցների և կրթահամալիրների, ռուսաց լեզվին (11.1), ֆրանսերենին (16.7) և իսպաներենին (13.3)՝ ավագ դպրոցների, համաշխարհային պատմությանը (15.0)՝ վարժարանների, քիմիային (14.1) և ֆիզիկային (14.8)՝ այլ ուսումնական հաստատություններից հայտագրվածների շրջանում:

Հանրակրթական ուսումնական հաստատություններում ուսումնասիրվող առարկաների միասնական քննություններից դիմորդների հավաքած ամենաբարձր միջին միավորները բաժին են ընկնում առավելապես օտար լեզուներին (ավագ դպրոցներ և վարժարաններ՝ ֆրանսերեն, միջնակարգ դպրոցներ՝ գերմաներեն, կրթահամալիրներ և այլ ուսումնական հաստատություններ՝ անգլերեն), ամենացածր միջինները՝ ռուսաց լեզվին (միջնակարգ դպրոցներ, վարժարաններ և այլ ուսումնական հաստատություններ) և ֆիզիկային (ավագ դպրոցներ և կրթահամալիրներ):

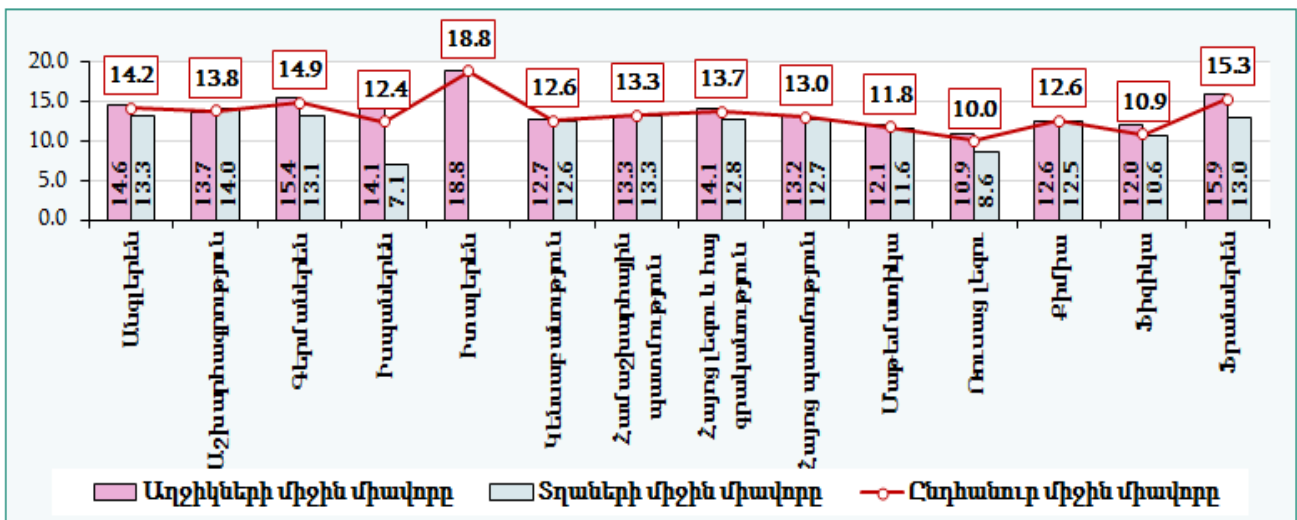
3.4. Միջին միավորները ըստ սեռերի

Աղյուսակ 10-ում ըստ սեռերի ներկայացված են 2015 թ. միասնական քննությունների մասնակիցների թվերը և միջին միավորները: Յուրաքանչյուր սեռին համապատասխանող սյունակում մզեցված վանդակներում սպիտակ գույնով ներկայացված են միասնական քննությունների համապատասխան ընդհանուր միջին միավորին հավասար կամ գերազանցող միջին միավորները: Սև շրջանակի մեջ առնված թվերը ցույց են տալիս տվյալ առարկայի ամենաբարձր միջին միավորը ըստ սեռերի: Այն դեպքում, երբ միջին միավորը ներկայացված է մեկ դիմորդով, որպես ամենաբարձր միջին միավոր չի նշվել:

Աղյուսակ 10. 2015 թ. պետական միասնական քննությունների մասնակիցների թվերը և միջին միավորները ըստ սեռերի

Քննական առարկաներ	Ընդհանուր		Աղջիկներ		Տղաներ	
	մասնակիցների թիվը	միջին միավորը	մասնակիցների թիվը	միջին միավորը	մասնակիցների թիվը	միջին միավորը
Հայոց լեզու և հայ գրականություն	6991	13.7	5223	14.1	1768	12.8
Մաթեմատիկա	5567	11.8	2153	12.1	3414	11.6
Անգլերեն	5243	14.2	3600	14.6	1643	13.3
Ֆիզիկա	1957	10.9	456	12.0	1501	10.6
Հայոց պատմություն	1673	13.0	1037	13.2	636	12.7
Կենսաբանություն	1527	12.6	989	12.7	538	12.6
Քիմիա	1194	12.6	736	12.6	458	12.5
Ռուսաց լեզու	781	10.0	473	10.9	308	8.6
Աշխարհագրություն	332	13.8	202	13.7	130	14.0
Գերմաներեն	230	14.9	175	15.4	55	13.1
Ֆրանսերեն	194	15.3	157	15.9	37	13.0
Համաշխարհային պատմություն	133	13.3	94	13.3	39	13.3
Իսպաներեն	13	12.4	10	14.1	3	7.1
Իտալերեն*	1	18.8	1	18.8	-	-

*- քննությանը մասնակցել է 1 դիմորդ, և ցուցանիշը որպես ամենաբարձր կամ ամենացածր միջին միավոր չի ներկայացվում:

Դիագրամ 12

Աղյուսակ 10-ից և դիագրամ 12-ից երևում է, որ բացի աշխարհագրությունից, մնացած բոլոր քննությունների միջին միավորները աղջիկների դեպքում հավասար կամ բարձր են համապատասխան ընդհանուր միջին միավորներից: Կենսաբանության և

համաշխարհային պատմության քննություններից տղաների հավաքած միջին միավորները հավասար են համապատասխան ընդհանուր միջին միավորներին, աշխարհագրության միջինը բարձր է ընդհանուր միջինից, իսկ մյուս քննությունների միջինները ցածր են: Աղջիկների և տղաների համաշխարհային պատմության միջին միավորները հավասար են միմյանց: Իտալերենի քննությանը մասնակցել է մեկ աղջիկ: Տղաները միայն աշխարհագրության միջին միավորով են գերազանցում աղջիկներին:

Աղջիկների ամենաբարձր միջին միավորը ֆրանսերենից է (15.9), տղաներինը՝ աշխարհագրությունից (14.0): Աղջիկների ամենացածր միջին միավորը ռուսաց լեզվից է (10.9), տղաներինը՝ իսպաներենից (7.1): Հանրակրթական ուսումնական հաստատություններում ուսումնասիրվող առարկաներից տղաների ամենացածր միջին միավորը ռուսաց լեզվից է (8.6):

4. Թեստեր և թեստային առաջադրանքներ

4.1. Թեստերի կառուցվածքը և գնահատումը

Միասնական քննությունների թեստերը կարող են կազմված լինել ընտրովի, կարճ պատասխանով առաջադրանքներից և պնդումների փնջերից: Ընտրովի պատասխանով առաջադրանքի պատասխանի 4 հնարավոր տարբերակներից (դիստրակտորներից) ճիշտ է միայն մեկը: Կարճ պատասխանով առաջադրանքները 2 տիպի են: Դրանցից մեկի դեպքում պատասխանը մեկ թիվ է կամ մի քանի թվեր, որոնց հաջորդականությունը պահպանելը կարևոր է: Մյուս տիպի դեպքում թվային հաջորդականության պահպանումը կարևոր չէ: Պնդումների փունջը կազմված է 6 պնդումներից, որոնցից յուրաքանչյուրի հնարավոր պատասխաններն են՝ «Ճիշտ է», «Միայն է», «Չգիտեմ», և դրանցից պետք է ընտրել միայն մեկը:

Բոլոր թեստերի առավելագույն միավորը 80 է (50 միավոր՝ Ա, 30 միավոր՝ Բ մակարդակներից): Գնահատման 80 միավորանոց սանդղակից 20 միավորանոց սանդղակին անցումը կատարվել է

$$U=0.25 * U80$$

բանաձևով, որտեղ U -ն միավորն է 20 միավորանոց սանդղակում, $U80$ -ը՝ 80 միավորանոց սանդղակում:

Դրական են համարվել 7.5 և ավելի միավորները:

Բոլոր թեստերում ընտրովի և կարճ պատասխանով յուրաքանչյուր առաջադրանքի ճիշտ պատասխանի համար ըստ գնահատման 20 միավորանոց համակարգի տրվել է 0.25 միավոր (ըստ 80 միավորանոց համակարգի՝ 1 միավոր): Պնդումների փնջերը կազմված են եղել 6 պնդումներից, որոնցից յուրաքանչյուրի ճիշտ պատասխանի համար ըստ գնահատման 20 միավորանոց համակարգի տրվել է 0.25 միավոր, յուրաքանչյուր սխալ

պատասխանի դեպքում պնդումների տվյալ փնջին տրվելիք միավորներից հանվել է 0.25 միավոր: «Չգիտեմ» պատասխանի դեպքում միավոր չի տրվել և չի հանվել: Ամբողջ փնջին միավոր չի տրվել նաև պնդումների փնջի միավորների գումարի արդյունքում ստացված բացասական թվի կամ 0-ի դեպքում: Այլ առաջադրանքներից հավաքած միավորների վրա տվյալ փնջի միավորների փոփոխությունը չի ազդել:

Միասնական քննությունների թեստերի կառուցվածքի և առաջադրանքների թվի վերաբերյալ տեղեկություններ է տալիս աղյուսակ 11-ը:

Աղյուսակ 11. 2015 թ. պետական միասնական քննությունների թեստերի առաջադրանքների կառուցվածքային տիպերը

Քննական առարկաները	Ա մակարդակ			Բ մակարդակ			Ընդամենը	
	Առաջադրանքների և ենթաառաջադրանքների կառուցվածքային տիպերը						Առաջադրանքների թիվը	Ենթաառաջադրանքների թիվը
	ընտրովի պատասխանով կարճ պնդումների փունջ	ընտրովի պատասխանով կարճ պատասխանով պնդումների փունջ	ընտրովի պատասխանով կարճ պատասխանով պնդումների փունջ	ընտրովի պատասխանով կարճ պատասխանով պնդումների փունջ	ընտրովի պատասխանով կարճ պատասխանով պնդումների փունջ	ընտրովի պատասխանով կարճ պատասխանով պնդումների փունջ		
Անգլերեն	42	8	-	18	12	-	14	80
Աշխարհագրություն	40	4	1	15	9	1	68	70
Գերմաներեն	42	8	-	18	12	-	17	80
Կենսաբանություն	40	4	1	-	24	1	65	70
Համաշխարհային պատմություն	50	-	-	30	-	-	80	-
Հայոց լեզու և հայ գրականություն	32	12	1	18	6	1	70	-
Հայոց պատմություն	38	6	1	14	10	1	70	-
Մաթեմատիկա	36	8	1	-	18	2	19	65
Ռուսաց լեզու	42	8	-	18	12	-	80	-
Քիմիա	40	4	1	-	24	1	57	70
Ֆիզիկա	40	4	1	-	24	1	55	70
Ֆրանսերեն *	42	8	-	18	12	-	17	80

* 2015 թ. միասնական քննությունների «Բսպաներեն» և «Բտալերեն» առարկաների թեստերի կառուցվածքը եղել է «Ֆրանսերեն» առարկայի ուղեցույցի պահանջներին համապատասխան:

Աղյուսակ 11-ից երևում է, որ համաշխարհային պատմության թեստերը կազմված են միայն ընտրովի պատասխանով առաջադրանքներից, օտար լեզուներինը՝ ընտրովի և կարճ պատասխանով առաջադրանքներից, իսկ մնացած բոլոր առարկաներինը՝ ընտրովի և կարճ պատասխանով առաջադրանքներից և պնդումների փնջերից:

4.2. Պետական միասնական քննությունների թեստերի բարդությունը և հուսալիությունը

Թեստերը հետազոտվել են ըստ բարդության և հուսալիության գործակիցների (աղյուսակ 12): Մասնակիցների փոքրաթիվ լինելու պատճառով իսպաներենի և իտալերենի թեստերը, ինչպես նաև մի քանի այլ առարկաների լրացուցիչ փուլի թեստերը վերլուծության չեն ենթարկվել, քանի որ 200-ից պակաս թվով մասնակիցների դեպքում ըստ որակական բնութագրիչների վերլուծության արդյունքները հավաստի չեն համարվում:

Աղյուսակ 12. 2015 թ. պետական միասնական քննությունների թեստերի բարդությունը¹ և հուսալիությունը²

Քննական առարկաները	Թեստի համարը	Մասնակիցների թիվը	Քննությունը				Հուսալիության գործակիցը	Քննական առարկաները	Թեստի համարը	Մասնակիցների թիվը	Քննությունը			
			Միջին միավորը	Բարդության գործակիցը	Միջին միավորը	Բարդության գործակիցը					Միջին միավորը	Բարդության գործակիցը	Հուսալիության գործակիցը	
Հայոց լեզու և հայ գրականություն	1	1693	միասն.	14.0	0.70	0.954	Կենսաբանություն	1	337	միասն.	12.4	0.62	0.977	
			ավարտ.	14.0	0.70	0.925				ավարտ.	13.6	0.68	0.955	
	2	1645	միասն.	14.0	0.70	0.948		2	346	միասն.	13.2	0.66	0.973	
			ավարտ.	14.6	0.73	0.919				ավարտ.	15.0	0.75	0.944	
	3	1666	միասն.	14.0	0.70	0.953		3	338	միասն.	12.8	0.64	0.972	
			ավարտ.	14.0	0.70	0.922				ավարտ.	14.0	0.70	0.945	
	4	1656	միասն.	14.0	0.70	0.947		4	335	միասն.	13.2	0.66	0.971	
			ավարտ.	14.6	0.73	0.918				ավարտ.	15.0	0.75	0.944	
	5-8	283	միասն.	9.2	0.46	0.956		5-8	160	միասն.	10.4	0.52	0.969	
			ավարտ.	10.0	0.50	0.938				ավարտ.	12.2	0.61	0.946	

Հայրց պատմություն	1	404	միասն.	13.2	0.66	0.958	Աշխարհագրություն	1	81	միասն.	14.2	0.71	0.956
			ավարտ.	14.2	0.71	0.930				ավարտ.	15.0	0.75	0.928
	2	398	միասն.	13.2	0.66	0.963		2	80	միասն.	14.4	0.72	0.952
			ավարտ.	14.2	0.71	0.941				ավարտ.	15.0	0.75	0.922
	3	395	միասն.	13.4	0.67	0.960		3	82	միասն.	13.8	0.69	0.967
			ավարտ.	14.4	0.72	0.934				ավարտ.	14.4	0.72	0.943
	4	391	միասն.	12.8	0.64	0.962		4	76	միասն.	13.0	0.65	0.955
			ավարտ.	14.8	0.69	0.935				ավարտ.	14.2	0.71	0.921
5-8	83	միասն.	10.2	0.51	0.969	Ռուսաց լեզու	1	176	միասն.	10.6	0.53	0.944	
		ավարտ.	10.8	0.54	0.953				ավարտ.	11.2	0.56	0.908	
1	31	միասն.	13.8	0.69	0.958		2	185	միասն.	10.0	0.50	0.953	
		ավարտ.	13.6	0.68	0.938				ավարտ.	10.6	0.53	0.921	
2	31	միասն.	13.4	0.67	0.950		3	178	միասն.	10.6	0.53	0.947	
		ավարտ.	13.2	0.66	0.922				ավարտ.	11.2	0.56	0.917	
3	35	միասն.	13.0	0.65	0.962		4	181	միասն.	10.0	0.50	0.957	
		ավարտ.	12.4	0.62	0.946				ավարտ.	10.6	0.53	0.929	
4	32	միասն.	13.8	0.69	0.967	5-8	76	միասն.	13.4	0.67	0.922		
		ավարտ.	13.4	0.67	0.955			ավարտ.	15.0	0.75	0.891		
Մաթեմատիկա	1	1318	միասն.	12.0	0.60	0.952	Անգլերեն	1	1234	միասն.	14.8	0.74	0.966
			ավարտ.	14.2	0.71	0.920				ավարտ.	15.2	0.76	0.943
	2	1292	միասն.	12.0	0.60	0.952		2	1249	միասն.	14.0	0.70	0.968
			ավարտ.	14.4	0.72	0.922				ավարտ.	14.4	0.72	0.949
	3	1299	միասն.	12.0	0.60	0.948		3	1253	միասն.	14.4	0.72	0.965
			ավարտ.	14.2	0.71	0.911				ավարտ.	14.8	0.74	0.942
	4	1289	միասն.	12.2	0.61	0.951		4	1238	միասն.	14.4	0.72	0.966
			ավարտ.	14.6	0.73	0.918				ավարտ.	14.8	0.74	0.945
5-8	354	միասն.	9.2	0.46	0.963	5-8	271	միասն.	10.6	0.53	0.968		
		ավարտ.	11.6	0.58	0.952			ավարտ.	11.2	0.56	0.947		
Ֆիզիկա	1	451	միասն.	11.4	0.57	0.961	Ֆրանսերեն	1	51	միասն.	16.4	0.82	0.964
			ավարտ.	13.0	0.65	0.916				ավարտ.	17.2	0.86	0.938
	2	451	միասն.	11.4	0.57	0.966		2	45	միասն.	16.0	0.80	0.966
			ավարտ.	13.4	0.67	0.937				ավարտ.	16.6	0.83	0.943
	3	439	միասն.	11.0	0.55	0.961		3	48	միասն.	14.4	0.72	0.969
			ավարտ.	12.6	0.63	0.918				ավարտ.	16.0	0.80	0.951
	4	454	միասն.	11.4	0.57	0.965		4	43	միասն.	14.8	0.74	0.977
			ավարտ.	13.6	0.68	0.931				ավարտ.	15.8	0.79	0.965

Քիմիա	5-8	151	միասն.	7.4	0.37	0.969	Գերմաներեն	1	55	միասն.	15.8	0.79	0.966
			ավարտ.	9.0	0.45	0.941				ավարտ.	16.2	0.81	0.942
	1	263	միասն.	13.0	0.65	0.972		2	59	միասն.	14.4	0.72	0.961
			ավարտ.	14.8	0.74	0.943				ավարտ.	15.2	0.76	0.933
	2	259	միասն.	12.4	0.62	0.971		3	52	միասն.	15.2	0.76	0.962
			ավարտ.	14.6	0.73	0.936				ավարտ.	15.6	0.78	0.928
	3	265	միասն.	13.2	0.66	0.972		4	55	միասն.	15.0	0.75	0.965
			ավարտ.	15.0	0.75	0.942				ավարտ.	15.6	0.78	0.939
	4	261	միասն.	13.2	0.66	0.971							
			ավարտ.	15.6	0.78	0.940							
	5-8	143	միասն.	9.8	0.49	0.970							
			ավարտ.	12.2	0.61	0.946							

- 1 **Բարդություն:** Թեստը համարվում է շատ հեշտ, երբ բարդության գործակիցը (P) գտնվում է 0.9-1.0 սահմաններում: 0.75≤P≤0.89 սահմաններում թեստը հեշտ է, 0.30≤P≤0.74 սահմաններում՝ միջին բարդության, 0.20≤P≤0.29 սահմաններում՝ բարդ, P≤0.19 դեպքում՝ շատ բարդ:
- 2 **Հուսալիություն:** Հուսալիության գործակցի՝ 0.7-ից մինչև 0.8 ընդունած արժեքների դեպքում թեստի հուսալիությունը համարվում է միջին, 0.8-ից մինչև 0.9 արժեքների դեպքում՝ ընդունելի, 0.9-ից մեծ արժեքների դեպքում՝ մեծ:

Աղյուսակ 12-ից երևում է, որ միասնական քննությունների թեստերի մեծ մասն ունի միջին բարդություն և մեծ հուսալիություն: Մզեցված վանդակներում ներկայացված են հեշտ թեստերի բարդության գործակիցները, ինչպես նաև ընդունելի հուսալիություն ունեցող թեստերի հուսալիության գործակիցները:

Ըստ բարդության գործակցի հեշտ են (տես՝ աղյուսակ 12-ի ներքևում տրված ծանոթագրությունը) քիմիայի միասնական քննության 3-րդ և 4-րդ, կենսաբանության 2-րդ և 4-րդ, աշխարհագրության 1-ին և 2-րդ, ռուսաց լեզվի 5-8-րդ, անգլերենի 1-ին և 2-րդ թեստերի Ա մակարդակները (ավարտական քննության մասը), ֆրանսերենի 1-ին և 2-րդ թեստերի և՛ ավարտական, և՛ միասնական քննությունների թեստերը, ինչպես նաև 3-րդ և 4-րդ թեստերի Ա մակարդակները: Գերմաներենի թեստերը հեշտ են, բացի միասնական քննության 2-րդ թեստից:

Միասնական քննությունների թեստերից ամենափոքր բարդության գործակից (միասնական՝ 0.37, ավարտական՝ 0.45) ունեցել են ֆիզիկայի լրացուցիչ փուլի թեստերը: Ամենամեծ բարդության գործակից (միասնական՝ 0.82, ավարտական՝ 0.86) ունեցել է ֆրանսերենի 1-ին թեստը:

Միասնական քննությունների բոլոր թեստերի հուսալիությունը մեծ է: Միայն ռուսաց լեզվի լրացուցիչ փուլի թեստերն ունեն ընդունելի հուսալիություն (0.891):

5. Բուհերի ընդունելության մրցույթի կազմակերպումը

2015 թ. բուհերի ընդունելության մրցույթն անցկացվել է ԳԹԿ-ում՝ համակարգչային ծրագրերի միջոցով: Մրցույթին չեն մասնակցել զուտ ներբուհական քննություններով ընդունելություն կազմակերպող բուհերի դիմորդները:

Մրցույթը կազմակերպվել է երկու փուլով: Բուհերում հայտագրված 11416 դիմորդներից 11361-ը դիմել են ՀՀ պետական բուհեր, 55-ը՝ ոչ պետական բուհեր: Հայտագրվածներից 1826 դիմորդ որևէ քննությունից չի հաղթահարել դրական միավորի շեմը: 204 դիմորդներ մասնակցել են մրցույթին, սակայն բուհի դիմում-հայտում իրենց նշած մասնագիտությունների համար անցողիկ միավորներից պակաս միավոր ունենալու պատճառով դուրս են մնացել: 297 դիմորդ ատեստատ չներկայացնելու պատճառով չի մասնակցել մրցույթին:

Մրցույթի առաջին փուլին, որն անցկացվել է հուլիսի 15-ին, համաձայն իրենց դիմում-հայտերում նշած մասնագիտությունների, մասնակցել են դրական միավորներ հավաքած բոլոր դիմորդները: Մրցույթի երկրորդ փուլն անցկացվել է հուլիսի 25-ին, որին հայտագրվել է 312 դիմորդ:

Այսպիսով, 2015 թ. բուհերում հայտագրված 11416 դիմորդների 86.7%-ը (9902 դիմորդ) ընդունվել է, 1.8%-ը (204 դիմորդ) մրցույթից դուրս է մնացել: Բուհեր ընդունված 9902 դիմորդներից 1380-ը (13.9%) ընդունվել են անվճար, 8432-ը (85,2%)՝ վճարովի

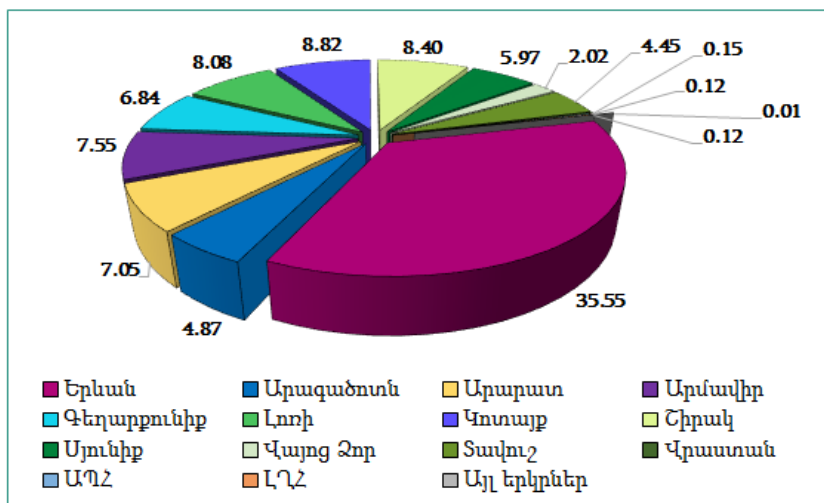
հիմունքներով և 90-ը (0.9%)՝ արտոնություններով: Անվճար հիմունքներով բոլոր ընդունվածներն ընդունվել են մրցույթի առաջին փուլում: Վճարովի հիմունքներով ընդունվածներից 8122-ը (96.3%) ընդունվել են առաջին, 310-ը (3.7%)՝ երկրորդ փուլում: Արտոնություններով ընդունվածներից 88-ն ընդունվել է 1-ին փուլում, 2-ը՝ երկրորդում:

Մրցույթին մասնակցելով միայն հանրակրթական ուսումնական հաստատության ավարտական կամ տարեկան գնահատականներով՝ վճարովի հիմունքներով ընդունվել է 644 դիմորդ:

Աղյուսակ 13-ում և դիագրամ 13-ում ներկայացված է բուհ ընդունվածների տոկոսը՝ ըստ ՀՀ մարզերի և երկրների: Ընդունվածների 99.6%-ը ներկայացնում է Հայաստանը: Մայրաքաղաք Երևանի դիմորդները կազմում են 35.55%-ը:

Աղյուսակ 13. Բուհ ընդունվածների թիվը և տոկոսը ըստ ՀՀ մարզերի և երկրների

		ՀՀ														
Բուհ ընդունվածների		Երևան	Արագածոտն	Արարատ	Արմավիր	Գեղարքունիք	Լոռի	Կոտայք	Շիրակ	Սյունիք	Վայոց ձոր	Տավուշ	ԼՂՀ	Վրաստան	Ռուսաստան	Այլ երկրներ
		թիվը		3520	482	698	748	677	800	873	832	591	200	441	12	15
տոկոսը		35.55	4.87	7.05	7.55	6.84	8.08	8.82	8.40	5.97	2.02	4.45	0.12	0.15	0.12	0.01

Դիագրամ 13

Աղյուսակ 14. 2015 թ. բուհերի ընդունելության մրցույթի 2-րդ փուլով ընդունվածների թիվը

Բուհը		Ընդունվածների թիվը	Բուհը	Ընդունվածների թիվը
Երևանի պետական համալսարան		32	Երևանի պետական լեզվաբանական համալսարան	4
Հայաստանի ազգային պոլիտեխնիկական համալսարան	Երևանի կրթահամալիր	8	Գյումրու պետական մանկավարժական ինստիտուտ	2
	Գյումրու մասնաճյուղ	2	Վանաձորի պետական համալսարան	24
	Վանաձորի մասնաճյուղ	1	Գավառի պետական համալսարան	1
Ճարտարապետության և շինարարության Հայաստանի ազգային համալսարան		4	Հայաստանի ազգային ագրարային համալսարան	188
Հայկական պետական մանկավարժական համալսարան		45	Հայկական բժշկական ինստիտուտ	1
Ընդամենը				312

Աղյուսակ 14-ից հետևում է, որ 2015 թ. բուհերի ընդունելության մրցույթի երկրորդ փուլով ընդունված դիմորդների թվի կեսից ավելին ընդունվել է Հայաստանի ազգային ագրարային համալսարան: Պատճառն այն է, որ նշված բուհ հնարավոր է ընդունվել ավարտական կամ տարեկան գնահատականներով:

5.1 Ամենաշատ և ամենաքիչ պահանջարկ ունեցող մասնագիտությունները

Աղյուսակ 15-ում ներկայացված է ՀՀ պետական բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների ամենաշատ և ամենաքիչ պահանջարկ ունեցող մասնագիտությունների ցանկը: Երևանում գործող բուհերի տվյալներում ընդգրկված չեն մարզերում գործող մասնաճյուղերի տվյալները: Մեկ տեղի համար դիմած դիմորդների թիվը հաշվարկվել է՝ տվյալ մասնագիտության համար դիմած դիմորդների թվի և բուհի տեղերի թվի հարաբերությամբ:

Աղյուսակ 15. 2015 թ. ամենաշատ պահանջված մասնագիտությունները ըստ բուհերի

Բուհը	Մասնագիտության ծածկագիրը	Մասնագիտությունը	Ղիտումների թիվը 1-ին հայտով	Տեղերի թիվը	Մեկ տեղի համար դիմած դիմորդների թիվը
Անվճար ուսուցում					
ԵՊՀ	19	Սերվիս	139	2	70
	25	Հանրային կառավարում	197	3	66
	38	Լեզվաբանություն և միջմշակութային հաղորդակցություն, անգլերեն	157	3	52
ՀՊՄՀ	148	Հայոց լեզու և գրականություն	97	2	49
ԵՊՀ	31	Սոցիալական աշխատանք	144	3	48
ՀՊՄՀ	167	Սոցիալական մանկավարժություն	82	2	41
	154	Ռուսաց լեզու և գրականություն	36	1	36
ՀՊՏՀ (Եղեգնաձոր)	136	Ֆինանսներ (այդ թվում՝ մաքսային գործ, արժեթղթերի շուկայի վերլուծություն և կառավարում, բանկային գործ)	35	1	35
ԵՊՀ	44	Թարգմանչական գործ՝ անգլերեն և հայերեն լեզուներ	104	3	35
ՀՊՄՀ	145	Իրավագիտություն	67	2	34
Վճարովի ուսուցում ԱՏ					
Բուհը	Մասնագիտության ծածկագիրը	Մասնագիտությունը	Վճարովի 1-ին հայտով դիմումների թիվը	Տեղերի թիվը	Մեկ տեղի համար դիմած դիմորդների թիվը
ՀՊՏՀ	120	Աշխատանքի տնտեսագիտություն	582	23	25
	111	Տնտեսագիտության տեսություն	556	23	24
	129	Շուկայաբանություն (մարքեթինգ)	992	46	22
	123	Հողագույքային հարաբերություններ	539	25	22
ՀՊՄՀ	174	Հատուկ կրթության մանկավարժություն և հոգեբանություն (նախադպրոցական)	326	16	20
	167	Սոցիալական մանկավարժություն	681	35	19
ՀՊՏՀ	125	Ապահովագրական գործ	858	46	19
	128	Ապրանքագիտություն և ապրանքների որակի փորձաքննություն (այդ թվում՝ պարենային ապրանքների ապրանքագիտություն և ապրանքների որակի փորձաքննություն, ոչ պարենային ապրանքների ապրանքագիտություն և ապրանքների որակի փորձաքննություն)	669	36	19
	115	Կոմերցիա (այդ թվում՝ բիզնեսի կազմակերպում)	848	46	18
	118	Միջազգային տնտեսական հարաբերություններ	835	46	18

Աղյուսակ 15-ից հետևում է, որ մասնագիտությունների շարքում անվճար ուսուցման հիմունքներով ամենամեծ պահանջարկ ունի Երևանի պետական համալսարանի «Մերվիս» մասնագիտությունը (1 տեղի համար դիմել է 70 դիմորդ), իսկ վճարովի հիմունքներով՝ Հայաստանի պետական տնտեսագիտական համալսարանի «Աշխատանքի տնտեսագիտություն» մասնագիտությունը (1 տեղի համար դիմել է 25 դիմորդ):

Աղյուսակ 16-ում ներկայացված են ամենաքիչ պահանջարկ ունեցող 10 մասնագիտությունները: Ըստ մեկ տեղի համար դիմած դիմորդների թվի, տարբեր բուհերում ցածր պահանջարկ ունեցող 83 մասնագիտություններից (1 տեղի համար դիմածների ամենամեծ թիվը՝ 25) առանձնացվել է ամենաքիչ պահանջարկ ունեցող 10 մասնագիտություն:

Աղյուսակ 16. 2015 թ. ամենաքիչ պահանջված մասնագիտությունները

Մասնագիտության ծածկագիրը	Մասնագիտությունը	Որևե հայտով դիմած դիմորդների թիվը	Տեղերի թիվը	Մեկ տեղի համար դիմած դիմորդների թիվը
020800	Բնապահպանություն և բնօգտագործում	3	25	0
021000	Դեղագործական քիմիա	108	99	1
032400	Ռուսաց լեզու և գրականություն	304	197	2
260200	Տեքստիլ և թեթև արդյունաբերության արտադրանքի նախագծում	25	15	2
030600	Լրագրություն	278	146	2
150400	Մեքենաշինություն և նյութերի մշակում	66	35	2
020900	Էկոլոգիական քիմիա	84	39	2
031000	Հայոց լեզու և գրականություն	895	346	3
020400	Աշխարհագրություն	402	147	3
100100	Մերվիս (տուրիզմ)	1117	373	3

Աղյուսակից հետևում է, որ ամենաքիչ պահանջվածը «Բնապահպանություն և բնօգտագործում» մասնագիտությունն է (բոլոր բուհերում միասին հաշված՝ 25 տեղի համար դիմածների թիվը կազմում է 3 դիմորդ):

Աղյուսակ 17-ում ներկայացված է Երևանում գործող պետական բուհեր և ՀՀ այլ բուհեր դիմած և ընդունված դիմորդների թիվը ըստ ՀՀ մարզերի և այլ երկրների: Դիմորդների թիվը ներկայացված է ըստ դիմում-հայտում նշված առաջին հայտի, ընդունվածներինը՝ նաև ըստ մյուս հայտերի:

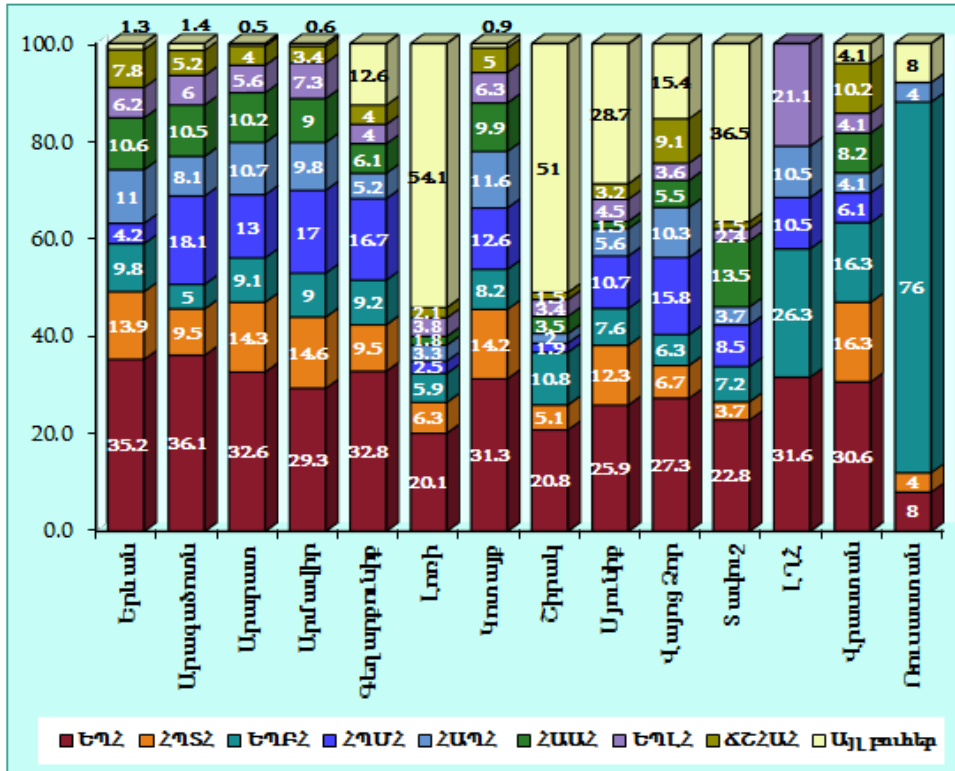
Աղյուսակ 17. Երևանում գործող պետական բուհեր և ՀՀ այլ բուհեր դիմած և ընդունված դիմորդների թիվը ըստ ՀՀ մարզերի և այլ երկրների

Բուհեր	ՀՀ											ԼՂՀ	Վրաստան	Ռուսաստան	Ընդամենը	
	Երևան	Արագածոտն	Արարատ	Արմավիր	Գեղարքունիք	Լոռի	Կոտայք	Շիրակ	Սյունիք	Վայոց Ձոր	Տավուշ					
ԵՊՀ	դիմորդների թիվը	1491	209	262	257	265	190	305	200	171	69	123	6	15	2	3565
	ընդունվածների թիվը	1252	167	231	225	223	164	275	177	159	53	100	5	3	1	3035
ՀՊՏՀ	դիմորդների թիվը	587	55	115	128	77	60	139	49	81	17	20	-	8	1	1337
	ընդունվածների թիվը	404	43	89	93	54	48	109	39	73	13	13	-	3	-	981
ԵՊԲՀ	դիմորդների թիվը	416	29	73	79	74	56	80	104	50	16	39	5	8	19	1048
	ընդունվածների թիվը	310	20	64	61	65	50	65	83	41	14	28	1	2	9	813
ՀՊՄՀ	դիմորդների թիվը	177	105	104	149	135	24	123	18	71	40	46	2	3	-	997
	ընդունվածների թիվը	157	93	92	129	110	22	110	23	65	27	41	2	1	-	872
ՀԱՊՀ	դիմորդների թիվը	465	47	86	86	42	31	113	19	37	26	20	2	2	1	977
	ընդունվածների թիվը	404	35	77	69	37	26	104	19	33	25	17	1	-	2	849
ՀԱԱՀ	դիմորդների թիվը	450	61	82	79	49	17	97	34	10	14	73	-	4	-	970
	ընդունվածների թիվը	422	61	75	79	48	17	98	34	11	20	69	-	4	-	938
ԵՊԼՀ	դիմորդների թիվը	263	35	45	64	32	36	61	33	30	9	13	4	2	-	627
	ընդունվածների թիվը	233	31	42	57	27	37	59	31	29	7	14	2	-	-	569
ՃՇՀԱՀ*	դիմորդների թիվը	329	30	32	30	32	20	49	14	21	23	8	-	5	-	594
	ընդունվածների թիվը	302	28	26	30	31	18	48	14	22	23	8	1	2	-	554
Այլ բուհեր	դիմորդների թիվը	53	8	4	5	102	512	9	491	190	39	197	-	2	2	1614
	ընդունվածների թիվը	36	4	2	5	82	418	5	412	158	18	151	-	-	-	1291

*- ՃՇՀԱՀ ընդունված դիմորդների թվում կա այլ երկրից 1 դիմորդ:

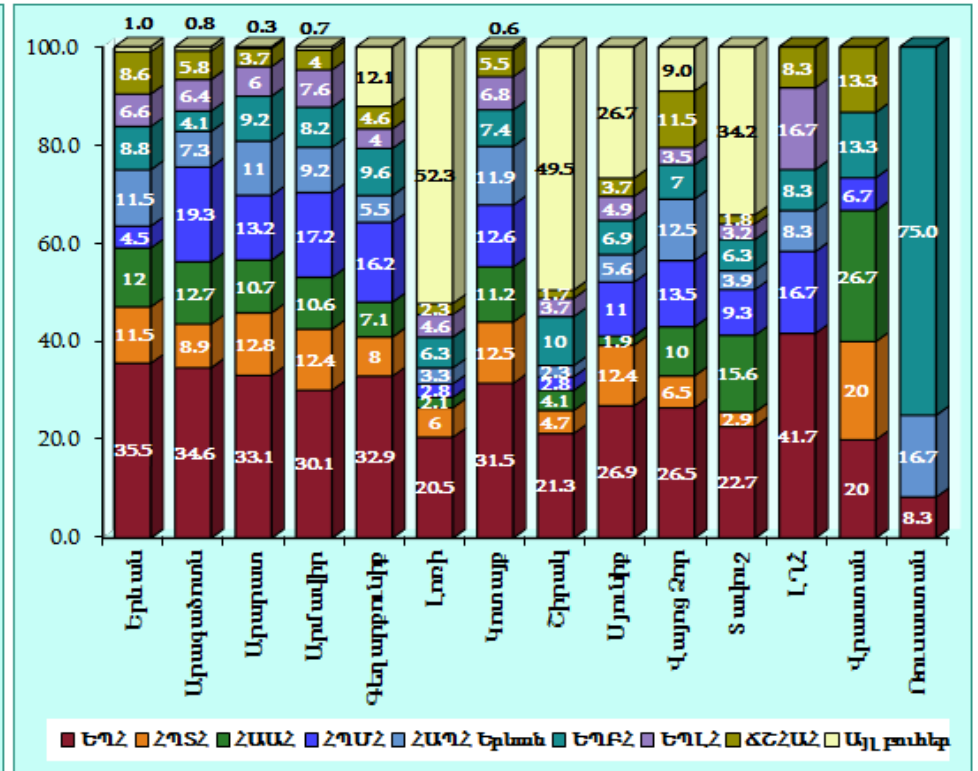
Դիագրամ 14-ի յուրաքանչյուր սյունը ցույց է տալիս, թե տվյալ մարզը կամ երկիրը ներկայացրած դիմորդների քանի տոկոսը առաջին հայտով ո՛ր բուհ է դիմել: Հայտագրված դիմորդների թիվը ներկայացված է ըստ դիմում-հայտում նշված առաջին հայտի, ընդունվածներինը (դիագրամ 15)՝ նաև ըստ մյուս հայտերի:

Հայտագրված դիմորդների տոկոսը

Դիագրամ 14

Ընդունվածների տոկոսը

Դիագրամ 15

ԵՊՀ - Երևանի պետական համալսարան
 ՀՊՏՀ - Հայաստանի պետական տնտեսագիտական համալսարան
 ԵՊԲՀ - Երևանի Մ. Հերացու անվան պետական բժշկական համալսարան
 ՀՊՄՀ - Խ. Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական համալսարան
 ՀԱՊՀ - Հայաստանի ազգային պոլիտեխնիկական համալսարան (Երևանի կրթահամալիր)

ՀԱԱՀ - Հայաստանի ազգային պարարային համալսարան
 ԵՊԼՀ - Երևանի Վ. Բրյուսովի անվան պետական լեզվաբանական համալսարան
 ՃՀՀԱՀ - Ճարտարապետության և շինարարության Հայաստանի ազգային համալսարան
 Այլ բուհեր - պետական և ոչ պետական մնացած բոլոր բուհերը, ինչպես նաև պետական բուհերի մասնաճյուղերը

Դիագրամներից երևում է, որ ՀՀ բուհեր ընդունվածների տոկոսը (ըստ մարզերի և երկրների) որոշ բուհերի դեպքում ավելի բարձր է, քան նույն բուհ դիմած դիմորդների տոկոսը: Դրա պատճառը, ինչպես նշվեց վերևում, այն է, որ բուհ դիմածների տոկոսը հաշվարկված է ըստ առաջին հայտի, իսկ ընդունվածներն ընդունվել են նաև ըստ մյուս հայտերի: Լոռու, Շիրակի, Սյունիքի, Տավուշի, Վայոց Ձորի և Գեղարքունիքի մարզերում գործող որոշ բուհերի և խոշոր բուհերի մասնաճյուղերի առկայությամբ պայմանավորված՝ «այլ բուհեր» դիմած և ընդունված դիմորդների տոկոսը բավական բարձր է: Դրանով մասամբ բեռնաթափվում են մայրաքաղաքում գործող բուհերը, և լուծվում են սովորողների որոշ սոցիալական խնդիրներ: Ստորև ներկայացվում է այդ բուհերի ցանկը՝ դիմած դիմորդների և ընդունվածների թվերով:

Աղյուսակ 18. ՀՀ մարզերում գործող և 2015 թ. ընդունելության մրցույթում ընդգրկված բուհեր և խոշոր բուհերի մասնաճյուղեր ընդունվածների թիվը

Մարզը	Բուհի անվանումը	Դիմում-հաստատվածների թիվը	Ընդունվածների թիվը
Գեղարքունիք	Գավառի պետական համալսարան	98	82
Լոռի	ՀԱՊՀ Վանաձորի մասնաճյուղ	88	66
	Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան	434	359
Շիրակ	ՀԱՊՀ Գյումրու մասնաճյուղ	88	75
	ՀՊՏՀ Գյումրու մասնաճյուղ	115	92
	Գյումրու Մ. Նալբանդյանի անվան պետական մանկավարժական ինստիտուտ	298	251
Սյունիք	ՀԱՊՀ Կապանի մասնաճյուղ	53	46
	Գորիսի պետական համալսարան	135	109
Վայոց Ձոր	ՀՊՏՀ Եղեգնաձորի մասնաճյուղ	40	18
Տավուշ	ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղ	187	143
Ընդամենը		1536	1241

Աղյուսակ 18-ից երևում է, որ նշված բուհեր և բուհերի մասնաճյուղեր ընդունվել է 1241 դիմորդ: Դա կազմում է 2015 թ. ՀՀ բուհեր ընդունվածների ընդհանուր թվի 12.5%-ը:

Աղյուսակ 19-ում ներկայացված են ՀՀ մի քանի ոչ պետական բուհեր դիմած դիմորդների և ընդունվածների թվերը:

Աղյուսակ 19. ՀՀ ոչ պետական բուհեր ընդունվածների թիվը

Բուհի անվանումը	Դիմում-հայտ ներկայացրածների թիվը	Ընդունվածների թիվը
Երևանի "Հայրուսակ" համալսարան	13	5
Եվրասիա միջազգային համալսարան	9	2
Հայկական բժշկական ինստիտուտ	18	6
Եվրոպական կրթական տարածաշրջանային ակադեմիա հիմնադրամ	12	7

Ամփոփում

2015 թ. միասնական քննությունների արդյունքների վերլուծությունից հետևում է, որ քննությունների մասնակիցների թիվը նախորդ տարիների համեմատությամբ նվազել է: Այն նվազել է նաև ըստ քննական առարկաների:

Քիմիայի, ֆիզիկայի, կենսաբանության, մաթեմատիկայի, համաշխարհային պատմության, հայոց պատմության, ռուսաց լեզվի և իսպաներենի միասնական քննությունների մասնակիցների 10%-ից ավելին չի հաղթահարել դրական միավորի շեմը: Ընդ որում, համեմատելով «2014 թ. պետական միասնական քննությունների արդյունքների վիճակագրական վերլուծության» տվյալների հետ, կարելի է նկատել, որ նախորդ տարվա համեմատությամբ 2015 թ. նվազել է կենսաբանության (10%-ով) և հայոց պատմության (1.3%-ով) միասնական քննություններից «անբավարար» գնահատական ստացած դիմորդների թիվը: Քիմիայի, ֆիզիկայի, մաթեմատիկայի, համաշխարհային պատմության և ռուսաց լեզվի դեպքում այդ ցուցանիշն ավելացել է 0.3-7.3%-ով, իսպաներենի դեպքում՝ 23.1%-ով:

2014 և 2015 թթ. միասնական քննությունների արդյունքների վերլուծությունների «Թեստերի բարդությունը և հուսալիությունը» աղյուսակների համեմատությունից երևում է, որ նախորդ տարվա համեմատությամբ 2015 թ. ավելի հեշտ հաղթահարելի են եղել հայոց լեզվի և հայ գրականության, հայոց պատմության, համաշխարհային պատմության, կենսաբանության, ֆիզիկայի և գերմաներենի թեստերը: Ավելի դժվար հաղթահարելի են եղել ռուսաց լեզվի քննության հիմնական փուլի և անգլերենի քննության լրացուցիչ փուլի թեստերը:

Միասնական քննությունների ընդհանուր միջին միավորների համեմատությունից (ըստ տարիների) երևում է, որ վերջին երեք տարիներին նվազման միտում ունեն ֆիզիկայի, ռուսաց լեզվի, ֆրանսերենի և իսպաներենի միջին միավորները:

ՀՀ մարզերը ներկայացրած դիմորդների միջին միավորների առումով, պետք է նկատել, որ, պատրաստվածության ուղղությամբ աշխատանք կատարելու կարիք կա հատկապես Տավուշի և Վայոց Ձորի մարզերում:

Ըստ հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների տիպերի կատարված վերլուծությունից հետևում է, որ 2015 թ. պետական միասնական քննություններից բարձր միջին միավորներ ունեն առավելապես ավագ դպրոցների և կրթահամալիրների շրջանավարտները: Կրթության որակի բարձրացման ուղղությամբ աշխատանք կատարելու անհրաժեշտություն կա հատկապես միջնակարգ դպրոցներում: Նկատենք, որ ավագ դպրոցները և կրթահամալիրները հիմնականում տեղաբաշխված են քաղաքներում, միջնակարգ դպրոցները՝ գյուղերում:

Աղյուսակ 13-ից երևում է, որ Երևանի պետական բուհերում անվճար մեկ տեղի համար դիմած դիմորդների թվով առաջատար է ԵՊՀ-ն՝ «Սերվիս», «Հանրային կառավարում» և «Լեզվաբանություն և միջմշակութային հաղորդակցություն, անգլերեն» մասնագիտություններով: Վճարովի մասնագիտություններով առաջատար բուհը ՀՊՏՀ-ն է՝ «Աշխատանքի տնտեսագիտություն», «Տնտեսագիտության տեսություն», «Շուկայաբանություն» և «Հոդագույքային հարաբերություններ» մասնագիտություններով:

Օգտագործված աղբյուրներ

1. 2015 թ. պետական միասնական և կենտրոնացված քննությունների, ինչպես նաև բուհերի ընդունելության մրցույթի դիմորդների հաշվառման էլեկտրոնային տվյալների բազաներ
2. 2014 թ. պետական միասնական քննությունների արդյունքների վիճակագրական վերլուծություն
3. ՀՀ պետական և ոչ պետական բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների ընդունելության կարգ